

Tartu Ülikool

Humanitaarteaduste ja kunstide valdkond

Eesti ja üldkeeleteaduse instituut

Triin Aasa

Intensiivistajad eesti noortekeeles

Bakalaureusetöö

Juhendaja Liina Lindström

Tartu 2022

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Noortekeel.....	7
2. Intensiivistajad	10
2.1. Intensiivistajad eesti keeles	12
2.2. Intensiivistajate kasutusest eri kõnelejarühmade näitel.....	14
2.2.1. Intensiivistajate sotsiolingvistilise suunitlusega uurimusi	15
2.2.2. Eesti keele intensiivistajate uurimusi	17
3. Intensiivistajate kasutuse analüüs	19
3.1. Materjal	19
3.2. Meetod.....	20
3.3. Ülevaade.....	21
3.3.1. Intensiivistusvahendite koosseis	24
3.3.2. Intensiivusprefiksoidid.....	24
3.3.3. <i>Kui</i> -d sisaldavad intensiivistavad konstruktsioonid.....	26
3.3.4. Ingliskeelsed intensiivistajad	26
3.3.5. Täielikkusastet väljendavad intensiivistajad.....	27
3.3.6. Elliptilise vastuse moodustavad intensiivistajad.....	28
3.3.7. Reduplikatsioon ja venitamine.....	29
3.4. Intensiivistajate kasutus sõltuvalt intensiivistatava sõna sõnaliigist	30

3.4.1.	Omadussõnadega esinenud intensiivistajad	32
3.4.2.	Määrsõnadega esinenud intensiivistajad	34
3.4.3.	Verbidega esinenud intensiivistajad.....	37
3.4.4.	Nimisõnade ja asesõnadega esinenud intensiivistajad	39
3.4.5.	Intensiivistajatega esinenud intensiivistajad	44
3.4.6.	Arvsõnadega esinenud intensiivistajad	45
3.4.7.	Probleemsed juhtumid.....	45
3.5.	Suurendavate ja vähendavate intensiivistajate võrdlus	46
	Kokkuvõte.....	48
	Intensifiers in Estonian teenagers' language. Summary	50
	Kirjandus.....	53

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen käesoleva lõputöö ise kirjutanud ning toonud korrektselt välja teiste autorite panuse. Töö on kirjutatud lähtudes Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Sissejuhatus

Intensiivistajad on laiendid, mis muudavad intensiivistatava sõna kvaliteedi või määra astet abstraktsel intensiivsuskalal (Stoffel 1901: 1; Hennoste 2000: 1805–1806; Quirk jt 1985: 590–599). Nende näitel on võimalik uurida keele muutumist ja varieerumist, sest oma iseloomu tõttu vahetuvad need suhteliselt kiiresti. Nimelt on intensiivistajatele omane, et need kaotavad sagedase kasutuse tõttu oma varasema intensiivsuse ning nende asemele on vaja uusi tugevaid sõnu (Stoffel 1901: 2). Intensiivistajate uurimine ei ole teistes keeltes praeguseks enam uus nähtus, näiteks on Kanada keeleteadlane Sali A. Tagliamonte teinud inglise keele variantide põhjal mitu uurimust (Ito, Tagliamonte 2003; Tagliamonte 2012, 2016). Eesti keeles on varem uuritud vaid intensiivsusprefiksoide (Kotilainen 2006) ja põgusalt käsitletud suulise keele intensiivistajaid võrdluses poola keelega (Vainik, Brzozowska 2019), kuid lähemalt nende kasutust uuritud ei ole.

Keel võib varieeruda sõltuvalt inimese taustast (nt vanus, sugu, haridus) ning seda tausta arvesse võttes on võimalik kindlate kõnelejarühmade keelekasutuses korduvaid mustreid leida. Intensiivistajate puhul on leitud, et need on eriti iseloomulikud noortekeelele (nt Stratton 2020; Ito, Tagliamonte 2003). Põhjuseid võib olla mitu, kuid noortele peetakse omaseks püüet vanematest inimestest erineda ja enda eakaaslastega sarnaneda (Eckert 2017; Tagliamonte 2016: 3). Seda võimaldavad erinevad keelelised vahendid, sh intensiivistajad. Seega on intensiivistajatest kõige mitmekülgsema läbilõike saamiseks sobilik uurida just noortekeelt, mida siinses töös teen.

Bakalaureusetöö eesmärk on teismeliste keele korpuse põhjal välja selgitada, millised on intensiivistamisvõimalused eesti keeles. Sellest tulenevalt on püstitatud neli uurimisküsimust:

1. Milliseid intensiivistajaid noortekeeles kasutatakse?

2. Millised on kõige sagedasemad intensiivistajad eesti noortekeeles?

3. Millises ümbruses intensiivistajad esinevad?

4. Mida intensiivistajatega tehakse ja miks neid kasutatakse?

Bakalaureusetöö koosneb kolmest peatükist. Esimesed kaks sisaldavad teoreetilist tausta noortekeele ja intensiivistajate kohta. Toon esile varasemate intensiivistajatest tehtud uuringute tulemusi nii teistest keeltes kui ka eesti keeles. Kolmandas peatükis annan kõigepealt ülevaate uuritavast materjalist ja kasutatud analüüsimeetodist. Sellele järgneb noortekeeles esinenud intensiivistajate analüüs. See sisaldab ülevaadet sellest, milliseid intensiivistajaid noortekeeles kasutatakse, milliseid sõnu need intensiivistavad, probleemsete juhtumite kirjeldust ning suurendavate ja vähendavate intensiivistajate võrdlust.

1. Noortekeel

Sotsiolingvistilistes uuringutes on leitud, et inimese keelekasutus muutub terve elu. Selline indiviidi keele muutumine vastavalt vanusele kannab inglise keeles nimetust *age-grading* (Eckert 2017). See tähendab, et vananedes võib inimene oma keelekasutuses teatud elemente harvemini kasutada või täielikult kõrvale jätta, samas omandada uusi (Tagliamonte 2012: 48). Näiteks on leitud, et inimesed vanusevahemikus 30–55 kasutavad sotsiaalse surve tõttu kõige normilähedasemat keelt, et ühiskonda sulanduda (Holmes 2013: 179). Enne, kui oma keelt hakatakse vastavalt sotsiaalsetele normidele kohandama, toimub vanuses 15–17 keeleliste uuenduste hüppeline kasv (*adolenscent peak*), mis tähendab, et uusi vorme (*incoming forms*) kasutatakse just selles vanusevahemikus võrreldes varasema ja hilisemaga kõige sagedamini (Tagliamonte 2012: 48). See on seotud lapseast väljumisega ehk vabaduse suurenemise, enda isiksuse ja stiili, ka keelelise, ülesehitamisega, mille kaudu püütakse vastanduda oma vanematele (Eckert 2017). Samas soovitakse sarnaneda eakaaslastega, sest oluline on nende heakskiit ja keel on tõhus vahend gruppide moodustamiseks, et näidata, kellega kuulutakse kokku, kellest eristutakse. Kuna noori peetakse keelemuutuse ja uuenduste juhtideks, tuleks selleks, et uurida, millised muutused keeles käimas on, uurida noorte keelekasutust. Siiski ei ole kõik noortekeeles esinev jääv, näiteks võivad uued sõnad, mis sellel eluetapil kasutusele on võetud, peagi sõnavarast kõrvale jääda. Seepärast on noortekeel huvitav uurimisobjekt nägemaks, mis osa nende keelekasutusest on ajutine ja mis areneb üldkeele osaks. (Tagliamonte 2016: 3, 257)

Noorte eripärast keelekasutust on traditsiooniliselt nimetatud slängiks. Släng või *slanguage*, nagu seda on nimetanud Stenström jt, on mitmesuguseid keelelisi vahendeid sisaldav allkeel. See ei sisalda ainult traditsiooniliselt slängisõnadeks peetud sõnu (eesti k nt *papp* raha kohta, *peika* poiss-sõbra kohta (Loog 1991)), vaid ka roppsõnu, mida saab kasutada

intensiivistajatena (*fucking crap*), solvangutes (*dickhead*) ja hüüatustes (*for fuck's sake*); moesõnu, mille eluiga populaarse sõnana on lühike või mida kasutatakse uues tähenduses (*massive* 'ulatuslik, massiivne', eesti k nt *huugama* kasutus uutes tähendustes *papagoi huugas õlal, Tänak huugas rallil* (AZ, RV) (Praakli jt esitatud ilmumiseks)), suurelt üldistavaid sõnu (*thingy* 'asjandus'); tsiteerimiseks/refereerimiseks kasutatavaid saatesõnu (*I was like wow!* 'Ma olin nagu „vau“!'); väikesõnu (*like* 'nagu', *you know* 'eks ju'). (Stenström jt 2002: 64–65) Slängisõnu on seostatud järgmiste põhikategooriatega: inimeste sildistamine; inimeste, kohtade ja tegevuste liigitamine negatiivseks või positiivseks; sõnad, millega viidatakse vaba aja veetmise võimalustele (nt peod, mõnuained või vastupidi mitte millegi tegemine) (Labov 1992: 341). Tänapäevaks on *slängi* tähendus muutunud ebamääraseks, sest sellega on märgitud muudki peale noorte keelekasutuse, näiteks kõnekeelt üldisemalt. Täpsem on nimetus *noortekeel*. (Praakli ilmumas)

Peale eripärase sõnavara on noortekeelele iseloomulikud diskursuspartiklid (Tagliamonte 2016: 25). Need on sagedased ilma grammatilise funktsiooni ja lause kontekstis tähendusliku sisuta partiklid, mis võivad asuda lause alguses või selle sees (eesti keeles nt *noh, tead*) (Brinton 1996: 33–34). Diskursuspartikleid kasutavad kõik inimesed, kuid on leitud, et noored eelistavad kindlaid partikleid, nt inglise keeles *like* 'nagu', *just* 'lihtsalt' ja *so* 'nii' (Tagliamonte 2016: 30–34). Sageli esinevad nende keelekasutuses ka suhtumist, hinnanguid ja emotsioone väljendavad vahendid. Nad loovad ise uusi sõnu ja laenavad võõrkeeltest ning nüüdisajal on sõnakasutusse lisandunud ka lühendid ja lühendsõnad. (Praakli ilmumas) Noored on keeleteadlikud, mis aitab neil keelt mänguliselt, loovalt ja uuenduslikult kasutada, et selle kaudu enda identiteeti edasi anda, näiteks peetakse neile omaseks ironia kasutamist (Stenström jt 2002: 17).

Siinse bakalaureusetöö teemaks olevaid intensiivistajaidki on peetud omaseks just noortekeelele (Stratton 2020; Tagliamonte 2016). Intensiivistajatega on võimalik märkida mingisse gruppi kuulumist, mis, nagu mainitud, on noortele oluline. See tähendab näiteks, et noorte eelistatud intensiivistajad erinevad vanemate inimeste omadest. (Ito, Tagliamonte

2003) Kuna noored kasutavad intensiivistajaid rohkelt, uurin siinses töös lähemalt nende esinemist noortekeeles.

2. Intensiivistajad

Intensiivistajateks nimetatakse sõnu, mis muudavad laiendatava sõna kvaliteedi või määra astet (Stoffel 1901: 1; Hennoste 2000: 1806–1807) (nt *ilus* : *väga ilus*, *arg* : *veidi arg*). Need võivad olla intensiivsusedverbiaalid, adjektiivid, adverbistumas nimisõnade vormid ning prefiksoidid või täidab seda funktsiooni reduplikatsioon (Erelt 2017: 406–408). Suulise keele puhul on intensiivistamisvahenditeks peetud intensiivsusedverbe ja -partikleid (Hennoste 2000: 1805–1806).

Kvaliteedi ja määra astet saab selliste sõnadega nii suurendada kui ka vähendada. Moodustuvat skaalat, ühes suunas suurendatud, teises suunas vähendatud aste, saab kirjeldada erineva detailsusega. Näiteks on inglise keeles need sõnad jagatud üldisemalt kaheks: *amplifiers* (suurendavad) ja *downtoners* (vähendavad). Suurendavad jagunevad omakorda kaheks: *maximizers* (suurim võimalik aste, nt *completely* 'täiesti') ja *boosters* (suur aste, nt *very much* 'väga'). Vähendavad sõnad jagunevad neljaks: *approximators* (umbkaudne, nt *almost* 'peaaegu'), *compromisers* (natuke vähendav, nt *more or less* 'enam-vähem'), *diminishers* (rohkem vähendav, nt *partly* 'osaliselt') ja *minimizers* (väikseim võimalik aste, nt *hardly* 'vaevalt'). (Quirk jt 1985: 590–599) Samas on astet suurendavad ja vähendavad sõnad võimalik võtta kokku üldise nimetajaga *intensifier* 'intensiivistaja' või *degree words* 'astmesõnad' (Bolinger 1972: 17–18). *Intensiivistaja* viitab mingile punktile abstraktsel intensiivsuskaalal, mis võib olla normist nii kõrgemal kui ka madalamal (Quirk jt 1985: 590–599), mistõttu võib seda pidada katusterminiks. Täpsemal liigitamisel tuleks silmas pidada, et nimekiri ei saa olla ammendav, sest mõnda intensiivistajat võidakse kasutada eri eesmärkidel ja inimesed varieerivad oma keeles nende kasutust (Quirk jt 1985: 590).

Suur osa intensiivistajatest on tekkinud absoluutsetest adjektiividest ehk adjektiividest, millel ei ole võrdlusastmeid (ingl nt *pure* 'puhas', *full* 'täis'), adverbide tuletamisel. Ajas on sellised sõnad sagedase kasutuse tõttu oma täielikkusele viitava tähenduse kaotanud ja näitavad pigem omaduse kvaliteedi või määra astet (Stoffel 1901: 1–2), mis tähendab, et intensiivsust väljendavad sõnad tekivad deleksikaliseerumise abil. Deleksikalisatsioon on protsess, mille jooksul sõna kaotab oma algse leksikaalse tähenduse ja hakkab täitma kindlat funktsiooni. Näiteks sõna *very* 'väga', mille varasem tähendus oli *truly* 'tõeliselt' või *genuinely* 'siiralt', uus funktsioon on intensiivistada, iseseisva sõnana sellel enam tähendust ei ole (Partington 1993: 181–183). Ka eestikeelse *väga* funktsioon on ajas muutunud: varem oli see sõna *vägi* kaasaütleva käände vorm (Metsmägi jt 2012), kuid tänapäeval kasutatakse seda intensiivistajana. Deleksikaliseerumisprotsessi alguses oleva intensiivistajaga saab laiendada väheseid sõnu, kuid mida kaugemale sõna oma leksikaalsest tähendusest liigub, seda rohkemate sõnadega saab see koos esineda. (Partington 1993: 183) Kuigi peamiselt seostatakse intensiivistajaid adjektiivide ja adverbidega, saab neid kasutada ka substantiivide ja verbidega (Bolinger 1972: 15, 58, 160).

Intensiivistajate põhilised omadused on mitmekülgsus, pidev muutumine ja taaskasutamine (Ito, Tagliamonte 2003: 258). Mitmekülgsus ja pidev muutus tulenevad sellest, et sagedasti kasutatavad sõnad kaotavad oma varasema intensiivsuse ja ei tundu enam piisavad, mistõttu vajatakse nende asemele uusi tugevaid sõnu (Stoffel 1901: 2). Siiski ei kao varasemad intensiivistajad täielikult, vaid võivad kasutuselt piiratud olla (Bolinger 1972: 18) või mõne aja pärast uuesti kasutusse tulla (Ito, Tagliamonte 2003: 277). Sellise taaskasutuse näide on *really* 'täiega', mille kasutussagedus inglise keeles 1800. aastast 1870ndateni kasvas, seejärel 80 aasta jooksul ühtlane oli, alates 1950ndatest langes ja 60ndate alguses uuesti tõusma hakkas. Praegu on *really* Suurbritannia, Kanada ja USA noorte keelekasutuses üks sagedasemaid intensiivistajaid. (Tagliamonte 2016: 82, 92)

Intensiivistajaid kasutatakse, et tõmmata kuulaja tähelepanu endale ning paista silma keeleoskuse ja originaalsusega (Peters 1994: 271, viidatud Stratton 2020 järgi), aga ka selleks, et anda kuulajale vihjeid, kuidas ta ennast räägitava jutu suhtes tundma peaks

(Sardabi, Afghari 2015: 206). Näiteks kurtmisel kasutatakse neid, et näidata oma mure tõsidust ja tähtsust (Rääbis jt 2019: 23). Intensiivistajaid saab rakendada nii kiituses kui ka laitudes, mis teeb neist mitmekülgsed keelelised vahendid (Partington 1993: 178).

Sooliselt on intensiivistajate kasutust seostatud naistega (Stoffel 1901; Sardabi, Afghari 2015; Stratton 2020) ja vanuselisel noortega (Stratton 2020; Tagliamonte 2012, 2016). Naistega seepärast, et neid peetakse meestest emotsionaalsemateks ja intensiivistajad on sobivad vahendid tunnete väljendamiseks, et neid näiteks tugevamaks muuta (Tagliamonte 2016: 83). Noorte sagedast intensiivistajate kasutust võib seostada nende vastuvõtlikkusega uute vormide suhtes ning sooviga vanematest inimestest erineda ja keele abil näidata, et kuulutakse kokku omavanustega (Eckert 2017).

2.1. Intensiivistajad eesti keeles

„Eesti keele süntaksis“ jagatakse intensiivsusedverbiaalid kolmeks: suurt intensiivsuset väljendavad ehk augmentatiivid, keskmist intensiivsuset väljendavad ehk intermediaarid ja väikest intensiivsuset väljendavad ehk detraktiivid. Suurt intensiivsuset võib väljendada adverbidega (nt *ülimalt, väga*), mitteühilduvate (nt *tohutu, jube*) ja ühilduvate adjektiividega (nt *igavene*), adverbistumas genitiivsete nimisõnadega (nt *kuradi, pagana*), terminatiivis nimisõnadega (nt *surmani*) ja suulises keeles translatiivis nimisõnaga *sitaks*. Lisaks eraldiseisvale laiendavale sõnale saab suurt intensiivsuset väljendada prefiksoididega (nt *ime-, maru-*) ja augmentatiivi reduplikatsiooniga (*väga-väga hea*). Keskmist intensiivsuset on võimalik väljendada adverbide (nt *üsna, päris*) ja adjektiiviga *kaunis* ning absoluutse komparatiiviga (*Ta on juba vanem inimene.*). Väikest intensiivsuset saab väljendada adverbide ja pooleldi adverbistunud substantiividega (*pisut, ivake*). (Erelt 2017: 408–409) Intensiivistavat funktsiooni võivad kanda ka partiklid (nt *küll, alles*) ja *-gi/-ki* liide (Metslang 2002: 68–70).

Intensiivsuset väljendavaid sõnu käsitletakse „Eesti keele süntaksis“ omadus- ja mäarsõnade juures. Omadussõnadest liituvad need suhtelisi omadusi väljendavatele sõnadele ehk

suhtelistele adjektiividele (nt *suur, odav, ilus*). Sellised omadussõnad ei lähtu mingist standardist, vaid kõneleja subjektiivsest arvamusest. Neist on võimalik moodustada võrdlusastmeid (*ilusam, ilusaim, sama ilus*) ja antonüümipaare (*odav : kallis*). Kõige iseloomulikud näited suhtelistest adjektiividest on mõõdetavaid omadusi väljendavad sõnad (nt *pikk, raske*). Peale suhteliste omaduste saab omadussõnadega väljendada absoluutseid omadusi, milleks kasutatakse absoluutseid adjektiive (nt *keeleteaduslik, rase*). Need on sellised sõnad, millest ei saa üldiselt moodustada võrdlusastmeid, sest absoluutset omadust ei saa olla palju või veidi, ja mille antonüümipaarid põhinevad eitusel (*elus : elutu*) ning tüüpiliselt ei lisandu neile intensiivsust väljendavaid laiendeid. Küll aga saab intensiivsust absoluutsele adjektiivile lisada, kui on tekkinud tähendusnihe (*Teie ettekanne oli liiga lingvistiline.*). Omadussõnu ei saa siiski rangelt suhtelisteks ja absoluutseteks jagada, seega tekitavad piirialale jäävad sõnad omaette adjektiivirühma, kuhu paigutuvad näiteks *punane, terve, võimalik*. Sellesse rühma kuuluvatele sõnadele saab lisada intensiivsust adverbialli (*väga punane*) või täielikkuse astet väljendava adverbi (*täiesti terve*). (Erelt 2017: 406–408)

Täielikkust väljendavad adverbialid väljendavad omaduse olemasolu või seisundis oleku täielikkuse astet. Neid adverbialidele saab lisada nii absoluutsete ja suhteliste adjektiivide piirialale jäävatele sõnadele (*peaaegu terve*) kui ka osale absoluutsetest adjektiividest. Täielikkusastme väljendamiseks kasutatakse adverbe (nt *täiesti, läbini*), ühendeid (nt *läbi ja lõhki*), adverbistumas nimisõna genitiivivormi *jumala*, suulises kõnes elatiivivormi *jumalast*, terminatiivivorme (nt *lõpuni, surmani*). Teised keelelised vahendid täielikkuse väljendamiseks on liitadjektiivi liige *täis-*, prefiksoidid *puru-*, *puu-* ja *püsti-* ning adjektiivi kordamine (*haige mis haige*). Täielikkuse väljendamise kõrval saab väljendada mittetäielikkust, mida tehakse adverbide (nt *peaaegu, enam-vähem*) ja liitadjektiivi liikmetega *pool-* ja *vaeg-*. (Erelt 2017: 407–410)

Määrsõnad jagunevad koha- (nt *kaugel*), aja- (nt *ammu*), viisi- (nt *hästi*), seisundi- (nt *purjus*) ja kvantiteedimäärsõnadeks (nt *palju*), millest kõiki on rohkemal või vähemal määral võimalik intensiivistajatega laiendada. Määrsõnu laiendavad samad adverbid, mis

adjektiivivegi, adverbistunud nimisõnad genitiivis (nt *pagana, kuradi*), elatiivis (*jumalast*), terminatiivis (nt *lõpuni, ääreni*) ja translatiivis (nt *sitaks*) ning omadussõnad (nt *tohtu, kole*). Ka viisiadverb võib laiendina olla intensiivistava tähendusega (*mõnusalts, kummaliselt*), neist osa on juba määramäärsõnana iseseisvunud (*hästi, meeletult*). Sarnaselt adjektiividele saab adverbe laiendada ka täielikkuse astet näitavate adverbidega. (Veismann, Erelt 2017: 422–428)

Ehkki intensiivistajatest räägitakse peamiselt seoses adjektiivide ja adverbidega, on siinse töö materjalide põhjal võimalik öelda, et intensiivistatakse veel verbe ja substantiive, harva ka ase- ja arvsõnu.

Suulises kõnes on intensiivistajatenähtud intensiivsuspartikleid, millel on ühiseid jooni nii partiklite kui ka adverbidega, mis tähendab, et neid ei saa laiendada, kuid need võivad ise olla laiendid. Seetõttu asuvad intensiivistajad Hennoste (2000: 1805–1806) käsitluse järgi adverbide ja partiklite piirialal. Kõige sagedasemate intensiivistajatenäht on ta esile toodud *nii*, mis esineb muuhulgas näites verbi laiendina (*ma nii tahan*), *väga, eriti, täiesti, täitsa, üldse, õige*. Intensiivistajate rühma kuuluvad ka umbmäärastajad, nt *umbes, päris, peaaegu, alla*.

2.2. Intensiivistajate kasutusest eri kõnelejarühmade näitel

Intensiivistajad on emotsionaalsust väljendavad sõnad, mis muutuvad kiiresti, sest intensiivistaja tugevuse kulumisel vajatakse asemele uut. Kiire vahetumise ja sellest tuleneva varieeruvuse tõttu on nende uurimisel huvitav sotsiolingvistiline aspekt, et näha, millised intensiivistajad mingile kõnelejarühmale omased on.

Mõistmaks, milliseid tendentse on intensiivistajate kasutuses leitud, tuleb üldpilt kujundada teiste keelte põhjal, sest eesti keeles on nende kasutust vähe uuritud. Lisaks ei anna olemasolevad eestikeelsed uurimused teemale sotsiolingvistilist tausta, sest neid aspekte pole uurimisel arvesse võetud, fookus on olnud grammatikal.

2.2.1. Intensiivistajate sotsiolingvistilise suunitlusega uurimusi

Sotsiolingvist ja noortekeeles uurija Sali A. Tagliamonte (Tagliamonte 2016: 84–94, 2012: 320–335) on intensiivistajaid uurinud Briti (Yorki) inglise keeles. Ta on leidnud, et eri vanuses inimesed eelistavad eri intensiivistajaid, näiteks vahemikus 1963–1980 sündinud ehk uurimuse noorte rühma moodustanud inimesed kasutavad *very*'t 'väga' juhuslikult, aga vahemikus 1900–1931 sündinud sagedasti. Vastupidine on *so* 'nii' kasutus. Uurimuse tegemise ajal oli võimalik näha *really* 'tõesti' sageduse kasvu, mis oli enim kasutatud intensiivistaja noorte seas. Peale soolise jaotuse vaadati ka soo ja hariduse seotust intensiivistajate kasutusega. Selgus, et vastupidiselt eeldatule kasutasid intensiivistajaid haritumad inimesed ja naised ei olnud tingimata sagedasemad kasutajad, vaid näiteks *really*'t kasutasid haritud noored mehed ja naised sama palju. Näitlikustamiseks sama keele eri piirkondades esinevaid erinevusi sagedaste intensiivistajate hulgas, esitab Tagliamonte enda tulemuste kõrval Glasgows tehtud uurimuse tulemust (Macaulay 2006), millest selgus, et Šoti teismeliste keeles on sage ka intensiivistaja *pure* 'puhta, väga'. Lisaks sellele, mis on kaasajal sage, esines Tagliamonte (2016: 84–94) uurimuses vanainglise keelest pärit intensiivistaja *well* 'hästi', mis näitab, et kui sõna on kord deleksikaliseerunud ja intensiivistajana kasutuses, ei kao see ringlusest, vaid võib tsüklitena sagedamini ja harvemini esile tulla.

Tagliamonte (2016: 84–94) uuris Briti inglise keelele lisaks teleseriaali „Friends“ põhjal Ameerika inglise keelt. Esinesid samad intensiivistajad, mis Yorkiski, kuid Ameerika inglise keeles oli kõige sagedasem *so* ja seda kasutasid enim kahekümnendates naispeategelased. Tagliamonte oletab, et nii Briti kui ka Ameerika inglise keeles oli parasjagu käimas muutus, mis oli Ameerika inglise keeles kaugemale arenenud. Selleks et näha, kas menukas seriaalis kasutatud keel võiks mõjutada vaatajate keelt, uuris Tagliamonte veel Kanada inglise keelt. Selleski keelevariandis olid sagedasemad juba tuttavad *very*, *really* ja *so*, kuid lisaks ilmnes nendest andmetest sagedasena *pretty*, mida kasutasid rohkem poisid. Kuigi seriaalis „Friends“ ei olnud *pretty* kasutus nii sage, kuulub see sealgi pigem meestegelaste keelekasutusse, mis näitab, et see on üks viis oma identiteeti markeerida. Seevastu Kanada

tüdrukutele omane intensiivistaja on *so*. Seega selgub uurimusest, et vanusevahemikus 17–19 kasutavad poisid ja tüdrukud intensiivistajaid sama sagedasti, kuid kasutatavad sõnad on erinevad, mistõttu juhivad nad intensiivistajate muutusi eri suundades.

Tagliamonte uurimustest ilmneb, et intensiivistajate kasutus inglise keeles oleneb vanusest ja soost. Teismeliste keele põhjal on võimalik näha, millised intensiivistajad parasjagu sageduse poolest tõusuteel on.

Sardabi ja Afghari (2015) uurisid intensiivistajate kasutust Teherani gümnaasiumis ja ülikoolis käivate naiste ja meeste seas. Sarnaselt inglise keelele tulevad ka pärsia keeles sageduselt mõned intensiivistajad selgelt esile, selles materjalis kaks: *xeili* 'väga', ingl *very*, ja *vaghean* 'tõesti, väga', ingl *really*. Uurimuse põhjal kasutavad gümnaasistidest naised intensiivistajaid kõige rohkem. Autorid põhjendavad seda kultuuriruumiga, kus naisel kui sotsiaalses hierarhias teisejärgulisel inimesel on võimalus oma staatust keele abil kehtestada, sest ta ei saa seda teha näiteks poliitilisel positsioonil või riietuse abil.

Drange jt (2014) uurisid emaga seotud roppe väljendeid inglise, hispaania ja norra keeles, sealhulgas liigitavad nad osa neist intensiivistajateks. Kõige rohkem esines sellist roppu intensiivistajat hispaania keeles (*de puta madre*), kus emaga seotud väljendeid seostavad autorid Hispaania katoliku taustaga, kus selline asi on tabu, sest ema on pühal positsioonil. Võttes arvesse 2012. aasta andmeid, mille järgi 60% Eesti elanikkonnast ei seo ennast religiooniga (Pew Research Center), võiks eeldada, et eesti keeles selliseid intensiivistajaid ei esine või esineb väga vähe. Samas, nagu analüüsis hiljem selgub, esineb muud tüüpi roppsõnu (*sitaks, fucking, kuradi*).

Stratton (2020) on uurinud saksa keele adjektiividega esinenud intensiivistajaid. Tema uurimistulemustes saab veel kord kinnitust, et naised kasutavad neid suurema tõenäosusega kui mehed. Vanuse kohta ilmneb, et kõige vähem kasutavad intensiivistajaid 0–14-aastased, mida ta seostab sellega, et intensiivistajad omandatakse oletatavasti hiljem, ja kõige rohkem 15–24-aastased inimesed. Kõige sagedasemate intensiivistajatena esinevad *so* 'nii', *ganz* 'üsna' ja *sehr* 'väga'. Noorte seas on sagedasim intensiivistaja *so* 'nii', kuid sama sagedasti

kasutavad seda kõik teised vanusegrupid. Intensiivistajad, mis on just noorte keelekasutusele iseloomulikud, on *total* 'täielik' ja *echt* 'tõesti'. Stratton toob esile, et intensiivsust suurendavad sõnad (*boosters*) on sagedasemad kui suurimat võimalikku astet väljendavad sõnad (*maximizers*) ja astet vähendavad sõnad (*downtoners*). Eraldi arutleb ta *voll* 'täielik' üle, mille puhul otsib põhjendust, miks just see on samatähenduslike *vollkommen*'i, *völlig*'i ja *komplett*'i kõrval kõige sagedasem. Ta arvab, et on võimalik, et *voll* on varasema täielikkusastme adverbiaali asemel kasutuses pigem intensiivsust suurendava sõnana.

2.2.2. Eesti keele intensiivistajate uurimusi

Intensiivistajatest on põgusalt kirjutatud eesti ja poola keele positiivseid adjektiive ja adverbe võrdlevas artiklis (Vainik, Brzozowska 2019), mille eestikeelne materjal pärineb Tartu Ülikooli suulise keele korpusest. Analüüsivad haridusteemalised vestlused on olnud õpilase ja tema sõprade, vanemate või vanavanemate vahel. Vanuses 8–90 oli vestlejaid kokku 86, neist 63 naised ja 23 mehed, kuid analüüsis ei eristata keelekasutust ei sooliselt ega vanuseliselt. Uuritavaid sõnu oli eesti keeles kokku 231, neist intensiivistatud 29%. Artiklis sisalduvas tabelis on esitatud seitse intensiivistajat, mis on sageduse põhjal järgmised: *väga*, *nii*, *hästi*, *õudsalt*, *päris* ja *täiega*, *jõle*. Lisaks on ühe näite seletuses kinnistunud intensiivistava konstruktsioonina tõlgendatud *issand kui*. Artikkel annab küll lühikese ülevaate, millised on kõige sagedasemad intensiivistajad, kuid tulemused ei ole seostatud kõneleja taustaga ning nende kasutust ei ole analüüsitud süntaktiliselt.

Eesti keeles on 1990.–2001. aasta tekstikorpuse produktiivsetest intensiivsusprefiksoididest kirjutanud Jaana Kotilainen (2014). Ta uuris, kuidas liituvad prefiksoidid eri semantilistesse klassidesse kuuluvatele adjektiividele (taju-, seisundi-, mensuraalsed, possessiivsed, emotsionaalsed adjektiivid) ja milline on prefiksoidi suhe põhisõnaga (järelaluslik, võrdlev, otseselt intensiivistav). Neljas käsitletud prefiksoidist oli kõige sagedasem *ime-*, mis liitus kõikide semantiliste klasside adjektiividele. Kõige produktiivsemaks osutus aga *hirm-*, mis liitus kõikide klasside adjektiividele peale possessiivsete. Uurimuse üldisem tulemus on see, et käsitletud prefiksoidid, mis on varem olnud pigem järelaluslikud (*imesuur* 'nii suur, et see peab olema ime') ja võrdlevad (*ilmotsatu* 'otsatu nagu maailm'), on muutunud

intensiivistavateks (*ilmtähtis*) ning need liituvad kindlatele semantiliste klasside adjektiividele. Kõige sagedamini kasutatakse intensiivsusprefiksoide mensuraalsete (mõõdu ja hinnanguga seotud, nt *imepisike*, *hirmsuur*) ja seisundiajektividega (*ilmsüüta*).

Peale intensiivsusprefiksoidide on uuritud uusklassikalisi prefikseid *super-*, *hüper-*, *mega-* ja *ultra-* loetelukatse ja korpusuuringu abil (Kiik 2021). Intensiivsuse lisamine on nende ühine funktsioon, kuigi mitte ainus. Mõlema andmestiku põhjal on kõige sagedasem prefiks *super-*, teisel koha *mega-* ning kõige vähem esinevad *hüper-* ja *ultra-*. Siiski ei saa nende andmete põhjal intensiivistamise kohta otsest järeldust teha, sest prefiksitega saab moodustada ka sõnu, mis loovad uue mõiste, nt *supermees*, *hüperbool*. Loetelukatses pidid informandid prefiksidsid ka intensiivsuse järjekorda panema ning tulemus oli kõige intensiivsemast alustades: *ultra-*, *hüper-*, *mega-*, *super-*.

Varasematest uurimustest on selge, et uuritud keeltes esinevad kaks kuni kolm intensiivistajat palju sagedamini kui ülejäänud. Vanuse poolest jäävad nende sagedaimad kasutajad umbes vanusevahemikku 15–34 ja pigem kasutavad neid naised, kuigi vahe meeste kasutussagedusega ei pruugi alati suur olla. Eesti keeles on intensiivistajaid seoses positiivsete sõnadega uuritud, kuid kuna ei keskendutud ainult intensiivistamisele, siis on ülevaade pigem põgus. Lisaks on uuritud väiksemaid keeleüksusi intensiivsusprefiksoide ja uusklassikalisi prefikseid, kuid prefiksiteta kohta saab intensiivistajatenä uurimuse põhjal vähe öelda. Täpsemat uurimust eesti keele intensiivistamisvõimaluste kohta tehtud ei ole ning siinse töö eesmärk on see tühimik täita.

3. Intensiivistajate kasutuse analüüs

Selles osas tutvustan kõigepealt uurimuses kasutatud materjal ja analüüsimeetodit. Seejärel annan ülevaate, millised intensiivistajad noortekeeles esinevad, milliseid võimalusi intensiivistamiseks kasutatakse ja mis liiki sõnu laiendatakse. Analüüsin intensiivistajate kasutust selle põhjal, millist sõna need laiendavad: omadussõna, määrsõna, verb, nimisõna, asesõna, teine intensiivistaja, arvsõna. Toon esile kolm erijuhtumit *reaalselt*, *tõesti* ja *actually*. Viimaks võrdlen intensiivsustaset suurendavate ja vähendavate intensiivistajate kasutust.

3.1. Materjal

Siinses töös uurin, kuidas kasutavad intensiivistajaid eesti teismelised. Uurimuse materjal pärineb „Teismeliste keel Eestis“ projekti raames koostatud korpusest. See koosneb 2020.–2021. aastal kogutud kooliõpilaste suulistest ja kiirsuhtlusäppides peetud kirjalikest vestlustest. Keelesaadikud ehk keeleandmete kogujad olid neljanda, kuuenda, kaheksanda ja kümnenda klassi õpilased. Nad on pärit Tallinnast, Tartust, Antslast ja Kuressaarest, aga kuna vestlusesse võis sõpru kõikjalt kaasata, siis on andmeid kokku 11 maakonnast. Vestlustes osalejaid oli 131, neist 94 tüdrukud ja 37 poisid, noorim 9-aastane, vanim 18-aastane. Korpus sisaldab üle 97 tunni jagu helisalvestusi ning 202 210 sõna jagu kirjalikke vestlusi. (Mandel jt 2022: 18–19)

Suulised vestlused salvestasid õpilased omakeskis, vabal ajal ja vabas kohas, projekti korraldustiimist ei viibinud kedagi juures. Siiski teadvustasid õpilased endale salvestussituatsiooni, mis tähendab näiteks, et vahel pöörduvad nad ainekust uurimiserühma liikmete poole ja kutsuvad üksteist korrale. (Mandel jt 2022: 18–20) Iga keelesaadiku

ülesanne oli korpusesse esitada kaks umbes 60-minutilist vestlust ühe või kahe endavanuse sõbraga. Jututeemad võisid vestlejad ise valida (Juhend 1), räägiti näiteks koolist, igapäevaelust, oma tegemistest ja unistati tulevikust. Vestlused on transkribeeritud programmis ELAN.

Kirjalikud vestlused on pärit kiirsuhtlusäppidest Messenger ja Discord. Keelesaadikutel paluti ühe või mitme samas vanuses sõbraga peetud vestlused, kokku vähemalt 1000 sõna, kopeerida Microsoft Office Wordi faili ja need sellisel kujul esitada. Ka kirjalike vestluste teemasid ei antud ette (Juhend 2) ja need olid sarnased suuliste vestluste teemadele. Kõige vanemad kirjalikud tekstid pärinevad 2020. aasta algusest (Juhend 2).

Selles töös analüüsin 14–18-aastaste noorte intensiivistajate kasutust. Uuritava materjali esitanud keelesaadikud õppisid materjali kogumise ajal kaheksandas ja kümnendas klassist. Kaheksanda klassi saadikute materjali uurin suulistes vestlustes mahus 83 515 sõna, kirjalikes 14 749 sõna ning kümnenda klassi saadikute materjali suulistes vestlustes mahus 117 997 sõna, kirjalikes 26 823 sõna.

3.2. Meetod

Analüüsi tegemiseks märgendasin noorte kirjalikes ja transkribeeritud suulistes vestlustes kõik intensiivistamisjuhud. Seejärel kandsin andmed Microsoft Office Exceli tabelisse, mis sisaldas faili nime, vestluse liiki (suuline/kirjalik), kõneleja koodi, klassi ja sugu, intensiivistajat originaalkujul ja selle lemmat, intensiivistatavat sõna ja selle sõnaliiki, intensiivistaja asendit laiendatava sõna suhtes, kõneliiki (jaatus/eitus) ning lausekonteksti.

Analüüsi on kaasatud intensiivistajad, mis esinevad koos laiendatava sõnaga või mis moodustavad elliptilise vastuse, kui vestluse kontekstist on võimalik aru saada, millist sõna intensiivistatakse. See tähendab, et välja on jäetud intensiivistajad, mis on ise või millele järgnev sõna on jäänud poolikuks. Küll aga on arvesse võetud netivestlustes esinevad fraasid, milles on kirjavead, kuid mille puhul on selge, millist sõna on kasutatud. Lisaks jäävad välja

juhtumid, kus laiendatavat sõna alles otsitakse, mistõttu võidakse intensiivistajat korrata või valida teine väljendusviis. Sellistes voorudes ei täida algselt valitud intensiivistaja enam oma funktsiooni. Takerdumiste ja reformuleeringute tagajärjel tekkinud korduse puhul on arvesse võetud otsimisele järgnev terviklik intensiivistaja ja laiendatava sõnaga fraas (*mul on tunne et mu paps nagu väga (...) kuidas ma ütlen (...) maskuliinseid naisi ka väga ei toeta* (365)). Noorte vestlustes esineb mitmekeelsust, seega on analüüsi võetud ka ingliskeelseid elemente sisaldavaid fraase, nt *nii fucking ilus, suht basic*. Välja on jäetud fraasid, kus nii intensiivistaja kui ka intensiivistatav on ingliskeelsed, nt *very good*.

Varieerumise uurimisele alusepanija William Labovi (1972: 72) uurimispõhimõtete järgi peaks uurimusse kaasama kõik variaabliga seotud relevantsed vormid (*principle of accountability*). See tähendab, et intensiivistajate uurimisel tuleks peale intensiivistajate esinemise arvesse võtta ka korrad, kui intensiivistaja ei esinenud, kuigi selleks oli võimalus, ehk lugeda tuleks ka n.ö nulle (Ito, Tagliamonte 2003: 263). Seda meetodit on oma uurimuses edukalt rakendanud näiteks Stratton (2020), kelle töö fookus on adjektiivide intensiivistamisel, mis teeb nullide lugemise võimalikuks. Kuna siinse töö eesmärk on noortekeele põhjal vaadata, millised võimalused intensiivistamisel üldse on, siis ei ole võimalik seda meetodit rakendada.

3.3. Ülevaade

Intensiivistamist esines kirjalike ja suuliste materjalide kohta kokku 3617 korda, mis sisaldas 79 eri intensiivistajat, osa neist väga sagedased, osa harvad. Tabelis 1 on esitatud kahanevas järjestuses intensiivistajad, mis esinesid vähemalt kümme korda. Intensiivistatavad sõnad oli omadus-, määr-, tegu-, nimi-, ase- ja arvsõnad. Tabelis on antud intensiivistajate jaotus sõnaliigi kohta esinemiskordade ja protsentuaalse jagunemise järgi. Lisaks esines intensiivistajaid teise intensiivistajaga ja üksikuna elliptilises vastuses.

Tabel 1. Sagedasimad intensiivistajad ja nende jaotus sõnaliikide vahel

Koht	Intensiivistaja	Esinemis- korrad	Jaotus sõnaliigiti					
			Adj	Adv	V	Subs	Pron	Num
1.	<i>nii</i>	1097	697 (64%)	276 (25%)	50 (5%)	21 (2%)	8 (1%)	
2.	<i>väga</i>	634	343 (54%)	103 (16%)	178 (28%)	5 (1%)	3 (0,5%)	
3.	<i>suht</i>	278	156 (56%)	72 (26%)	22 (8%)	8 (3%)	9 (3%)	2 (1%)
4.	<i>täiega</i>	176	76 (43%)	9 (5%)	73 (41%)	8 (5%)	2 (1%)	
5.	<i>hästi</i>	145	86 (59%)	56 (39%)		1 (1%)	1 (1%)	
6.	<i>veits</i>	139	56 (40%)	21 (15%)	46 (33%)	12 (9%)		
7.	<i>päris</i>	123	87 (71%)	22 (18%)	2 (2%)	6 (5%)	4 (3%)	2 (2%)
8.	<i>täiesti</i>	102	63 (62%)	20 (20%)	15 (15%)	3 (3%)		
9.	<i>üli-</i>	100	75 (75%)	22 (22%)	1 (1%)	1 (1%)		
10.	<i>liiga</i>	98	53 (54%)	40 (41%)	1 (1%)	3 (3%)	1 (1%)	
11.	<i>natuke</i>	72	29 (40%)	9 (13%)	18 (25%)	6 (8%)		
12.–13.	<i>jumala</i>	57	36 (63%)	15 (26%)	2 (4%)	4 (7%)		
12.-13.	<i>räigelt</i>	57	14 (25%)	5 (9%)	36 (63%)	1 (2%)		
14.	<i>palju</i>	55	43 (77%)	10 (18%)				
15.	<i>eriti</i>	51	14 (27%)	5 (10%)	30 (59%)	1 (2%)		
16.	<i>täitsa</i>	48	26 (54%)	6 (13%)	14 (29%)	2 (4%)		
17.	<i>kui</i>	41	39 (95%)	2 (5%)				
18.	<i>mega-</i>	39	31 (79%)	4 (10%)		3 (8%)		
19.–20.	<i>sitaks</i>	23	11 (48%)	1 (4%)	8 (35%)	1 (4%)	1 (4%)	
19.–20.	<i>ilgelt</i>	22	11 (50%)	5 (23%)	5 (23%)	1 (5%)		
21.	<i>full</i>	18	2 (11%)	1 (6%)		15 (83%)		
22.	<i>kind of</i>	16	6 (38%)	1 (6%)	8 (50%)	1 (6%)		
23.–25.	<i>räme</i>	15	5 (33%)	1 (7%)	1 (7%)	8 (53%)		
23.–25.	<i>fuckin</i>	15	13 (87%)	2 (13%)				
23.–25.	<i>absoluutselt</i>	15	2 (13%)		7 (47%)	1 (7%)	4 (27%)	
26.–27.	<i>enam-vähem</i>	14	4 (29%)		8 (57%)		2 (14%)	
26.–27.	<i>piisavalt</i>	14	7 (50%)	4 (29%)	3 (21%)			
28.	<i>rämedalt</i>	13	2 (15%)	1 (8%)	9 (69%)	1 (8%)		
29.	<i>veidi</i>	12	4 (33%)	3 (25%)	1 (8%)	3 (25%)		
30.–31.	<i>ilge</i>	10	2 (20%)			8 (80%)		
30.–31.	<i>hullult</i>	10	3 (30%)	3 (30%)	4 (40%)			

Intensiivistajad, mille esinemissagedus jäi alla kümne, on järgmised: 7 korda esinesid *räige*, *suhteliselt*, *üpris*, *hull*; 6 korda *kuradi*; 4 korda *täielik*, *tohutult*, *maru-*, *super-*; 3 korda *võimalikult*, *jumalast*, *kõvasti*, *megalt*, *vähe*; 2 korda *jube*, *puru-*, *sittakanti*, *haigelt*, *normaalselt*, *haud-*, *ekstra-*, *peaaegu*, *üsna*; 1 kord *veel*, *kivi-*, *goddamn*, *kohutavalt*, *jubedalt*, *kordades*, *retsilt*, *flipping*, *õudselt*, *freaking*, *next level*, *surm-*, *drastiliselt*, *hell of a lot*, *rets*, *topelt-*, *elu-*, *totaalselt*, *tsipa*, *äärmiselt*, *küllalt*, *ülim*, *poole*, *absoluutne*, *niivõrd*.

Varasemates uurimustes (nt Ito, Tagliamonte 2003; Stratton 2020; Sardabi, Afghari 2015) on leitud, et intensiivistajatest on umbes kahel-kolmel palju suurem kasutussagedus kui ülejäanutel. Sama tulemus on näha siinse materjali põhjal: kõige sagedasemad intensiivistajad noortekeeles on *nii* (1097 korda, 30,3%), *väga* (635 korda, 17,5%), *suht* (278, 7,7%), moodustades kokku 55,6% kasutusest. Alatest intensiivistajast *täiega* on esinemissageduse langus sujuv ja kasutamine ühtlasem. *Nii* sage esinemine on ootuspärane, sest ka saksa keeles on *so 'nii'* noorte seas kõige sagedasem (Stratton 2020) ja inglise keele variantides üks sagedamate seas (Tagliamonte 2016: 84–94). Ka *väga* (ingl *very*) on inglise keeles noorte seas üks sagedamaid ja saksa keeles (*sehr*) kõikides vanuserühmades sagedamini esinevaid intensiivistajaid. Saksa keelega võib leida veel kolmandagi sarnasuse: eesti keeles jääb sageduselt kolmandale kohale *suht* ja saksa keeles teisele kohale *ganz 'üsna'*, mõlemad sõnad saab liigitada keskmise intensiivsusega intensiivistajaks, mis on Quirki jt (1985) kahese liigituse järgi vähendava funktsiooniga. Seega on eesti ja saksa keele sagedasimate intensiivistajate koosseis väga sarnane, koosnedes ühest intensiivsuse vähendajast (*suht*, *ganz*) ja kahest suurendajast (*nii*, *väga*, *so*, *sehr*).

2019. aastal tehtud uurimuses on eesti keeles kõige sagedasem intensiivistaja *väga* ja teisel kohal *nii* (Vainik, Brzozowska 2019). Erinevus võrreldes siinsete tulemustega, kus sõnad esinevad sageduselt vastupidises järjestuses, võib tuleneda valimi erinevustest: 2019. aasta uurimuse materjal pärineb 8–90-aastastelt inimestelt, sinne vaid noortelt. Ka näiteks inglise keeles on leitud, et *väga* vaste *very* on keskealiste ja vanemate seas sagedasem intensiivistaja kui *so 'nii'* (Tagliamonte 2015: 85).

Järgmisena vaatan lähemalt, milliseid intensiivistamisvõimalusi noortekeeles kasutati.

3.3.1. Intensiivistusvahendite koosseis

Materjalis esinenud intensiivistajad on määrsõnad, prefiksoidid, omadussõnad, nimisõnad ja intensiivistavates konstruktsioonides esinev *kui*. Peamiselt kasutati intensiivistamiseks määrsõnu (*nii, täiega, hullult*). Neid on kokku 46, mis moodustab materjalis esinenud 79 eri intensiivistajast 58,2%. Teisele kohale jäävad prefiksoidid (*üli-, mega-, kivi-*), mida on kokku 11, moodustades intensiivistajatest 13,9%. Esinenud intensiivistajadest 8 on omadussõnad (*räme, ilge, hull*), mis on koguarvust 10,1%. Neist väiksema rühma moodustavad 5 intensiivistajana esinenud nimisõna, mis on genitiivis (*jumala, kuradi*), translatiivis (*sitaks*), elatiivis (*jumalast*) ja mitmuse inessiivis (*kordades*). Nende osakaal intensiivistajate hulgas on 6,3%. Vaid 1,3% moodustab kõige väiksem rühm, mis on intensiivistavates konstruktsioonides esinev *kui* (*issand kui, appi kui, oh my god kui*). Peale eestikeelsete intensiivistajate esineb ka ingliskeelseid (*full 'täis, täielik', kind of 'teatud määral', fucking 'kuradi'*), mida on kokku 8 ehk 10,1% intensiivistajatest.

3.3.2. Intensiivusprefiksoidid

Intensiivusprefiksoidid on liitelaadsed laiendosad, mis muudavad laiendatava sõna asukohta intensiivsuskaalal (Kasik 2015: 142). Neid kasutati laienditena 157 korral, mis moodustab 4,3% intensiivistamisjuhtudest. Kokku esines 10 prefiksoidi, neist kõige sagedamini *üli-* (100 korda) (1). Lisaks kasutati võrdlemisi palju *mega-* (39 korda), kuid kõigi ülejäänute esinemissagedus jäi alla 11: *super-* (4 korda), *maru-* (4 korda), *ekstra-* (2 korda), *haud-* (2 korda), *puru-* (2 korda), *surm-* (1 kord), *elu-* (1 kord), *topelt-* (1 kord), *kivi-* (1 kord).

(1) nad saavad **ülihästi** läbi (355)

Omadussõnadega esinesid prefiksoidid 117 korda, mis on 74,5% selle intensiivistamisviisi kasutusest. Määrsõnadega esinesid need 28 korral, nimisõnadega 8, verbidega 2, teise intensiivistajaga ühe ja elliptilise vastusena samuti ühe korra. Prefiksoidid liituvad erinevatele sõnadele, kuid korduvalt esineb näiteks *üli-* omadussõnadega *hea* (13 korda) ja *lahe* (5 korda), sageduselt teine intensiivusprefiksoid *mega-* liitub adjektiividele *tore* (4

korda) ja *palav* (3 korda), harvem esinev *maru-* aga omadussõnadele *aeglane* (2 korda) ja *kiire* (1 kord) ning adverbile *sitasti* (1 kord).

Kotilainen (2006) käsitleb enda uurimuses noortekeele materjalis esinenud prefiksoididest *puru-*, *maru-* ja *surm-*. Tema andmete põhjal on 1990.–2001. aasta eesti keele tekstikorpuses neist kolmest kõige sagedamini esinev intensiivsusprefiksoid *surm-* (215 korda), teisel kohal *puru-* (188 korda) ja kõige harvem *maru-* (88 korda). Noortekeele põhjal on neist kõige sagedasem aga *maru-* (4 korda), teisel kohal samuti *puru-* (2 korda) ning kõige harvem esineb *surm-* (1 kord). Erinevus kõige sagedama ja kõige harvema prefiksoidi vahel võib tuleneda sellest, et tekstikorpuse materjalidest on 80% ajalehetekstid (Eesti Keeleressursside Keskus), kuid sinne materjal sisaldab vaid normeerimata keel. Täpsemaid järeldusi on keeruline teha, sest Kotilainen ei esita andmeid selle kohta, millises mahus ja millist liiki tekste enda uurimuses kasutanud on.

Kiik (2021) on uusklassikaliste prefiksrite (*super-*, *mega-*, *hüper-*, *ultra-*), mida nimetan edaspidi ühtluse huvides prefiksoidideks, analüüsis leidnud, et etTenTen korpuses esines kõige sagedamini *super-*, moodustades üle poole nelja prefiksoidi kasutusest, millele järgnes *mega-*. Loetelukatses oli sagedasim samuti *super-*, kuid teisele kohale jäi *ultra-* ning *mega-* paigutus kolmandale. Noortekeeles on nende prefiksoidide hulgas esimesel kohal hoopis *mega-* (39 korda), teisele kohale jääb *super-* (3 korda) ning *hüper-* ja *ultra-* siinses materjalis ei esinenud, seega ei sarnane siinsed tulemused sageduselt ei korpuse ega loetelukatse tulemustele. Lisaks uuris Kiik, mis sõnaliigist sõnadele prefiksoidid liituvad. Loetelukatses esines *mega-* enim adjektiividega ja *super-* substantiividega, korpuse materjalides mõlemal juhul substantiividega. Noortekeeles liideti *mega-* ja *super-* kõige sagedamini adjektiividele (31 korda), nimisõnadele seevastu väga harva (3 korda). Erinevus ühendeid moodustavates sõnaliikides illustreerib materjalide erinevust: Kiige andmed sisaldavad sõnu, mis on kinnistunud liitsõnad ja milles prefiksoidi funktsioon ei ole enam tajutav intensiivistajana, nt *superstaar*, *megavatt*. Seetõttu ei ole siinsed tulemused Kiige omadega võrreldavad.

3.3.3. *Kui-d* sisaldavad intensiivistavad konstruktsioonid

Vainik, Brzozowska (2019) tõid enda uurimuses ühe näite seletuses esile intensiivistava konstruktsiooni *issand kui*. Sedasama ja sellele sarnase struktuuriga konstruktsioone esines siinses materjalis 41 korral, 40 juhul neist omadussõna ees, ühel korral määrsõna ees. Esinenud konstruktsioonid on järgmised: *issand (jumal) kui* (14 korda), *oi kui* (4 korda), *appi kui* (9 korda), *oh/ah kui* (5 korda), *iu kui* (4 korda), *oh my god kui* (3 korda). Kahel korral on kasutatud intensiivistajana ainult *kui*.

Selliseid konstruktsioone saab üldiselt kasutada nii positiivsete kui ka negatiivsete emotsioonide väljendamiseks (2, 3). Vaid fraasil *iu kui* on ainult negatiivsed kasutusjuhud, mis tuleneb ilmselt *iu*-st kui ebameeldivust väljendavast hüüdsõnast (4).

(2) *issand kui äge* (537)

(3) *issand kui raske* (956)

(4) *iu kui kole ma olen siin* (355)

3.3.4. Ingliskeelsed intensiivistajad

Peale eestikeelsete intensiivistajate esines noortekeeles ka ingliskeelseid intensiivistajaid. Neid on kokku 8 ja neid kasutati 54 korral. Kõige sagedam neist on täielikkusastet väljendav *full* 'täielik, täiesti' (18 korda), mis esines peamiselt nimisõnadega (5). Peaaegu sama sagedased on veel *kind of* 'üsna' (16 korda) ja *fucking* 'kuradi' (15 korda). *Fucking* kasutuse juures on intrigeeriv, et seda esineb poole rohkem kui eestikeelset *kuradi*. Juhul kui oleks võimalus siinseid materjale vanemate inimeste või varasema noortekeelelega võrrelda, oleks huvitav näha, kas *kuradi* on alati olnud pigem harva esinev intensiivistaja või on ingliskeelne *fucking* selle koha üle võtnud ning *kuradi* on tagaplaanile jäänud. Ühe korra esinesid *next level* 'järgmine tase', *goddamn* 'pagana, neetud', *hell of a lot* 'paganama' ning *flipping* ja *freaking*, millest viimaseid kahte kasutatakse *fucking* neutraalsema aseainena (6).

(5) *nagu ma vaatan siis telekat kui mu isa on et vaatame filmi (.) aga mitte mingi full pereõhtuid ei tee* (540)

(6) SEE LAPS NII FREAKING ARMAS (960)

Enim esinesid ingliskeelsed intensiivistajad omadussõnade ees (26 korda, 48,1% kasutusest), ja 29,6% kasutuskordadest laiendavad need nimisõnu, mida on näha näites (6). Veel esineb neid verbidega (8 korda) ja määrsõnadega (4 korda). Intensiivistavad sõnad varieeruvad tugevalt, kõige sagedamad on *hea* (3 korda) ja *palju* (3 korda).

3.3.5. Täielikkusastet väljendavad intensiivistajad

Täielikkusastet väljendavad adverbiaalid näitavad omaduse või seisundi olemasolu või nende määra, nt *täiesti haige*, *enam-vähem ühesugused*. Need tähendavad 'täielikult' ja 'peaaegu' (Erelt 2017: 408–409). Kuigi neid on „Eesti keele süntaksis“ käsitletud adverbiaalidena (Erelt 2017: 409), nimetan neid selles töös lihtsuse ja ühtluse huvides samuti intensiivistajateks.

Täielikkust väljendavad intensiivistajad on Quirk jt (1985) liigituse järgi suurimat võimalikku astet väljendavad intensiivistajad (*maximizers*). Neid (7) esines 249 korda, mis moodustab intensiivistajate kasutusest 6,9%. Kokku on täielikkust väljendavaid intensiivistajaid 9: *täiesti* (102 korda), *jumala* (57 korda), *täitsa* (48 korda), *full* (18 korda), *absoluutselt* (15 korda), *täielik* (4 korda), *jumalast* (3 korda), *absoluutne* (1 kord), *totaalselt* (1 kord). On mõeldav nimekirja lisada ka *liiga*, *piisavalt* ja *küllalt*, ent selles töös ma seda ei tee, sest need on sisuliselt erandlikud: *liiga* näitab, et mingit omadust jms on ülemäära ning *piisavalt* ja *küllalt* väljendavad näiteks, et mingi omadus on olemas, kuid seda saaks olla rohkem ehk tekib kolmas tase täielikkuse ja mittetäielikkuse vahele. Need sõnad ei mahu Erelti (2017: 408–409) kahesse 'täielikult' ja 'peaaegu' liigitusse.

(7) @ma ajan siin nagu@ (...) **täiesti absurdset** juttu (351)

Lisaks esinesid ka mittetäielikkust väljendavad intensiivistajad, mis näitavad, et omadusele või seisundile ollakse lähedal, kuid selle olemasolu ei ole täielik (Erelt 2017: 409). Selliseid laiendeid (8) on materjalis kaks: *enam-vähem* (14 korda) ja *peaaegu* (2 korda). Need esinesid 16 korda, mis on 0,4% intensiivistamisjuhtudest. Quirk jt (1985) liigitust on nende sõnade peal keeruline rakendada, sest detailsete liigituste piire on vähendavate intensiivistajate puhul

raske tajuda, kuid kuna need ei väljenda vähimat võimalikku taset (*minimizer*), siis võiksid need kuuluda *approximator*'ite, *compromiser*'ite või *diminisher*'ide hulka (vt selgitusi ja näiteid peatükist 2).

(8) 736: siis arvestus on **enam-vähem lihtne** (736)

3.3.6. Elliptilise vastuse moodustavad intensiivistajad

Dialogis tuleb ette, et üks kõneleja ütleb ühes vóorus sõna, mida on võimalik intensiivistada, ja järgmises vóorus vastab teine kõneleja ainult intensiivistajaga. Sellised vastused ei tekita mõistmisel probleeme, sest konteksti järgi on võimalik aru saada, millele reageeritakse. Sellise elliptilise vastuse moodustavaid intensiivistajaid esines siinses materjalis 35 korda, moodustades intensiivistamisjuhtudest 1%. Kõige sagedamini esinesid elliptilises vastuses *suhteliselt* (9 korda) ja *täiega* (8 korda). Neid ja teisi üksinda esinevaid intensiivistajaid saab kasutada näiteks küsimusele vastamiseks (9), nõusoleku väljendamiseks (10), veenmiseks (11). Näidetes kajastub elliptilise kasutusviisi eripära: üksiku vóoruna ei esine materjalis kordagi *nii*, mis teistes kasutuskontekstides on pigem sage intensiivistaja. Üldine esinemiskordade arv on küll väike, seega tuleb järeldusi teha ettevaatlikult, kuid vähemalt noortekeele materjalis sisalduva põhjal võib öelda, et *nii* ei ole võimeline üksinda vastusevóoru moodustama, vaid peab esinema koos laiendatava sõnaga.

(9) 433: kui kindel sa oled

339: **väga**

(10) 758: täiega noiss (nice) oleks ju

355: **täiega**

(11) 142: Siin tal on seksika gei piraadi esteetika

840: Ei ole ju

142: **Natuke**

Elliptilise vastuse moodustavad intensiivistajad laiendavad omadussõnu (16 korda), verbe (8 korda), määr- (5 korda) ja nimisõnu (6 korda). Laiendatavad sõnad on erinevad ja esinevad enamasti ühe korra, kaks korda on laiendatud omadussõnu *nunnu*, *kindel*, *kõrbenud* ja verbi *olema*. Kuna elliptilise vastusena intensiivistamine on intensiivistajate kasutuselt erandlik, sest tavaliselt esinevad laiend ja peasõna samas voorus, ei ole sellised intensiivistamisjuhud kaasatud intensiivistatava sõna sõnaliigist lähtuvasse analüüsi (ptk 3.4).

3.3.7. Reduplikatsioon ja venitamine

Reduplikatsiooni all on selles töös mõeldud ühe intensiivistaja kordamist (nt *väga-väga*). Seda esines noortekeeles 28 korda. Korrati viit intensiivistajat, neist kõige sagedamini *väga* (16 korda). Lisaks korrati *nii* (6 korda), *hästi* (4 korda), *palju* (1 kord), *jumala* (1 kord). Tavalisim kordamise arv oli kaks (12), mida esines 24 korda. Kõige pikemas intensiivistajate jadas esines sõna viiekordselt (13). Veel esines kolmekordset (1 kord) ja neljakordset kordamist (2 korda). Intensiivistajaid korratakse selleks, et veel rohkem laiendatava sõna astet intensiivsusklaalal tõsta ja väljendada eriti suurt emotsionaalsust. Ühe korra esinev intensiivistaja ei ole selliseks tarbeks kõneleja jaoks piisav.

(12) Kas harmoonias on **väga väga paha** et alt on madalamal kui tenor (993)

(13) ma vihkan teda **nii nii nii nii nii väga** (351)

Korratud intensiivistajad esinesid peamiselt omadussõnade ees (17 korda, 61% kasutusest), aga ka määrsõnade (6 korda), verbide (3 korda) ja teise intensiivistaja ees (2 korda). Intensiivistatavad sõnad on erinevad, kordub vaid *palju* (4 korda).

Lisaks reduplikatsioonile modifitseeriti intensiivistajaid häälikupikkuse muutmisega. Kuna suuliste vestluste transkriptsioonis ei ole häälikute pikkust märgitud, saab esile tuua vaid kirjas häälduse venitamise imiteerimise, mida tehakse tähti mitmekordistades. Intensiivistajas imiteeriti venitamist 10 korral. Enim venitati intensiivistajat *nii* (4 korda), kuid peale selle ka *täiega* (2 korda), *mega-* (1 kord), *vägagi* (1 kord), *väga* (1 kord), *veidi* (1 kord). 7 korral mitmekordistati sõna lõpus asetsevat tähte (14), ühel korral sõna sees paiknevat (15) ning 2 korda nii sõna sees kui ka lõpus olevaid tähti (16). Näidetest (14) ja

(15) võib näha, et enamasti märgiti mitmekordselt täishäälikuid, aga kahel korral mitmekordistati ka sulghäälikuid, nagu on tehtud näites (16). Häälikute pikkust muudetakse samal eesmärgil, miks intensiivistajaid korratakse: tahetakse veel intensiivsemalt ja emotsionaalsemalt väljenduda. On raske öelda, kumb neist tugevamat suurendavat mõju avaldab, see oleneb kõneleja ja kuulaja eelistustest ja tõlgendustest.

(14) ma **niii** väsinud (120)

(15) su videod on juba **vääga** hästi tehtud (330)

(16) see on üks **väggggaaaagiii** ahvatlev pakkumine (631)

Venitamist imiteerivad intensiivistajad esinesid omadussõnade (6 korda), määrsõna (1 kord) ja verbi (1 kord) ees. Kahel korral moodustati nendega elliptiline vastus.

3.4. Intensiivistajate kasutus sõltuvalt intensiivistatava sõna sõnaliigist

Järgnevalt vaatlen, milliseid sõnaliike intensiivistajad laiendavad. Seejärel analüüsin sõnaliigi kaupa, millised on sellega esinevad sagedasemad intensiivistajad ja millised sõnad sagedasemad intensiivistatavad ning kus laiend peasõna suhtes asub. Lõpus avan *reaalselt*, *tõesti* ja *actually* problemaatilisust intensiivistajate uurimise kontekstis.

Sõnaliigiti laiendasid intensiivistajad kahanevas järjestuses omadussõnu (2045 korda, 57% intensiivistamisjuhtudest) (17), määrsõnu (732 korda, 20%) (18), verbe (560 korda, 15%) (19), nimisõnu (149 korda, 4%) (20), asesõnu (36 korda, 1%) (21) ja arvsõnu (22 korda, 0,1%) (22). Teist intensiivistajat laiendati 57 korda (23%) (23) ja elliptilise vastusena esines intensiivistajaid 35 korda (1%) (24) (vt joonis 1).

(17) see on **täiega lahe** (166)

(18) Kõlas **väga sarkastiliselt** (339)

(19) mulle **räigelt meeldib** selline udune (959)

(20) kaos (.) see oli **täielik kaos** (351)

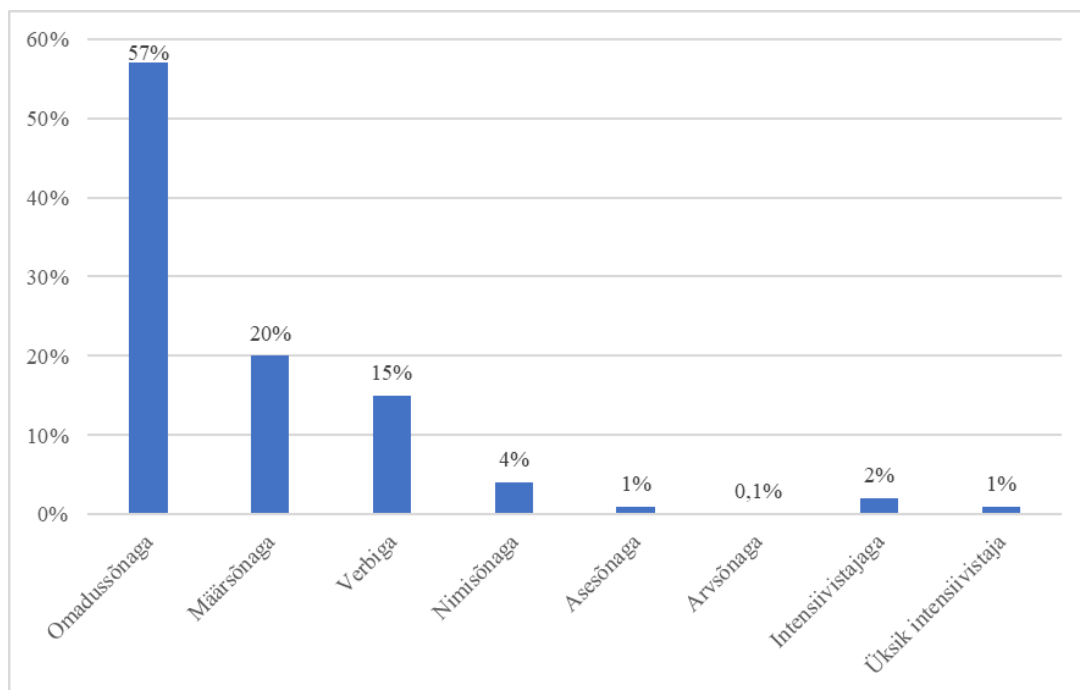
(21) nojah meie said ee **päris paljud** puid alla temalt (735)

(22) ma ei mäleta enam milline see oli sellepärast et neid on **päris mitu** tükki (736)

(23) @ta on nii nunnu lihtsalt@ (...) ma ei saa mulle **nii õudselt meeldivad** koerad
(355)

(24) 736: ja siis klassivend see kes haige on oli et joppas selle distantsõppe
nädalaga

537: **räigelt**

Joonis 1. Intensiivistatud sõnaliikide protsendiline jaotus

Verbide ja nimisõnade intensiivistamine võib klassikalise süntaksikäsitluse kontekstis olla üllatav, sest eelkõige seostatakse intensiivistajaid adjektiivide ja adverbidega, kuid Bolinger (1972) on leidnud, et osa verbe ja nimisõnu on samuti võimalik intensiivistajaga laiendada. Ka eesti keeles saab verbiga väljendatavat tegevust või selle omadust intensiivistada (vt ptk 3.4.3).

3.4.1. Omadussõnadega esinenud intensiivistajad

Intensiivistajaid kasutati omadussõnadega 2045 korral, mis moodustab 56,5% intensiivistamisjuhtudest, seega on kõige loomulikum intensiivistajaid kasutada selleks, et väljendada omaduse määra. Omadussõnade intensiivistajaid on kokku 61, neist vähemalt kümme korda esinenud on tabelis 2. Kõige sagedasemad on *nii* (697 korda), *väga* (343 korda) ja *suht* (157 korda), mis esinevad võrreldes teiste sõnaliikidega enim omadussõnadega. Vähendava funktsiooniga intensiivistajad on peale *suht* veel *päris*, *veits*, *natuke*.

Tabel 2. Omadussõnu laiendavad intensiivistajad kahaneva esinemissageduse järgi

Koht	Intensiivistaja	Sagedus	Sagedasemad intensiivistatud omadussõnad (esinemiskorrad)
1.	<i>nii</i>	697	<i>hea</i> (76), <i>lahe</i> (35), <i>halb</i> (21), <i>armas</i> (20)
2.	<i>väga</i>	342	<i>hea</i> (55), <i>huvitav</i> (17), <i>tore</i> (13), <i>halb</i> (12), <i>veider</i> (11)
3.	<i>suht</i>	156	<i>hea</i> (8), <i>lihtne</i> (7), <i>siuke</i> (7), <i>kindel</i> (6), <i>veider</i> (5)
4.	<i>päris</i>	87	<i>hea</i> (11), <i>hirmus</i> (6), <i>huvitav</i> (6), <i>jube</i> (5)
5.	<i>hästi</i>	86	<i>suur</i> (9), <i>tore</i> (9), <i>pikk</i> (7), <i>hea</i> (4)
6.	<i>täiega</i>	76	<i>lahe</i> (17), <i>hea</i> (11), <i>siuke</i> (7)
7.	<i>üli-</i>	75	<i>hea</i> (13), <i>lahe</i> (5)
8.	<i>täiesti</i>	63	<i>jube</i> (12), <i>haige</i> (5)
9.	<i>veits</i>	56	<i>siuke</i> (3), <i>hull</i> (2), <i>mõttetu</i> (2), <i>normaalsem</i> (2), <i>rahulikum</i> (2), <i>selline</i> (2)
10.	<i>liiga</i>	53	<i>suur</i> (10), <i>väike</i> (4)
11.	<i>palju</i>	43	<i>parem</i> (11), <i>lahedam</i> (4)
12.	<i>kui</i>	39	<i>kole</i> (5), <i>halb</i> (4), <i>hea</i> (4)
13.	<i>jumala</i>	36	<i>ilus</i> (5), <i>chill</i> (2), <i>lambine</i> (2), <i>mõnus</i> (2), <i>tore</i> (2), <i>vinge</i> (2), <i>äge</i> (2)
14.	<i>mega-</i>	31	<i>tore</i> (4), <i>palav</i> (3), <i>pikk</i> (2)
15.	<i>natuke</i>	29	<i>keeruline</i> (2), <i>loll</i> (2), <i>raske</i> (2), <i>siuke</i> (2), <i>uimane</i> (2)
16.	<i>täitsa</i>	26	<i>haige</i> (2), <i>hea</i> (2), <i>huvitav</i> (2), <i>normaalne</i> (2), <i>võimalik</i> (2)
17.- 18.	<i>räigelt</i>	14	<i>lit</i> (4), <i>creepy</i> (3), <i>hea</i> (2)
17.- 18.	<i>eriti</i>	14	<i>hea</i> (2), <i>tore</i> (2)
19.	<i>fuckng</i>	13	<i>hea</i> (2)
20.- 21.	<i>sitaks</i>	11	<i>hea</i> (5), <i>soe</i> (2)
20.- 21.	<i>ilgelt</i>	11	<i>suur</i> (2)

Intensiivistajad asusid omadussõna ees 2034 korral (25), mis moodustab 99,5% adjektiividega esinenud intensiivistamisjuhtumitest. 10 korral esines intensiivistaja omadussõna järel (26), kaheksal korral neist suulises kõnes ja kahel korral kirjalikus vestluses. Kõige sagedamini intensiivistatud adjektiiv on *hea* (207 korda), mis moodustab omadussõnade intensiivistamisjuhtudest 10,1%. Sellega kõige sagedamini koos esinenud intensiivistajad on *nii* (76 korda) ja *väga* (55 korda). Neile järgneb prefiksoid *üli-*, mis liitubki kõigi sõnade hulgast, ka teiste sõnaliikidega arvestades, enim *heaga*. Peale *hea* on laiendatavad sõnad intensiivistajati üsna erinevad, esimese kolme sagedaima seas korduvad veel *halb* ja *veider*.

(25) appi me oleks selleks asjas mida plaanime **nii head** (661)

(26) no see on (.) **poolik suht** (355)

Nii tabelis 1 kui ka tabelis 2 tuleb esile intensiivistaja *palju*. See esineb ainult keskvõrdes olevate omadus- ja määrsõnadega ning kahel juhul teise intensiivistaja ees, mis laiendab samuti võrdlusastmes olevat sõna. Kõige sagedasem *palju* kasutuskontekst on koos keskvõrdes omadussõnadega (27), mida esines 43 korda. Lisaks kasutatakse komparatiiviga intensiivistajaid *veits*, *natuke*, *kõvasti*, *kordades*, *fucking*, *veidi* (28), *poole*, *vähe*, *nii* (29). Kõige sagedasem keskvõrdes omadussõna, millele intensiivistaja liideti, on *parem*, mis esines 14 korda. Seega on ka võrdlusastmetes vormide puhul kõige sagedasem *hea*.

(27) aga ma ei tea millegipärast mul kuidagi lihtsalt õ ma mäletasin et see oli **palju hullem** kui see tegelikult oli (735)

(28) noo võib-olla üheteistkümnes on isegi võib-olla **veidi lihtsam** (538)

(29) ja see teine osa on nagu **nii nii igavam** (735)

Materjalis esines 34 korral juhtumeid, kus intensiivistaja laiendab aseomadussõna, mis toimib tavaliselt pealauses kõrvallause korrelaadina. Esinenud korrelaadid on *siuke* (24 korda), *selline* (9 korda) ja *nihuke* (1 kord), neile järgneb (enamasti lauseline) laiend, mis avab aseomadussõna sisu (30). Peale selle võib korrelaat esineda ilma laiendita ja saada endale tähenduse konteksti abil (31). Võttes arvesse vestluste salvestamise aega, viidatakse

näites (31) *sellisele ajale* kui COVID-19 pandeemiale, mil hooajatöolistel oli keeruline rakendust leida.

(30) läheb **veits nagu selliseks** nagu minu vanematel kunagi oli (549)

(31) 736: kuskil tööd ei saa ju

736: praegu on **veits selline** aeg ka et noh

Täielikkust väljendavaid intensiivistajaid esines kõige rohkem omadussõnadega (130 korda, 52% esinemisjuhtudest). Adjektiivide juures on sagedasim *täiesti* (63 korda), millega esineb enim omadussõna *jube* (12 korda) (32). Mittetäielikkust väljendavatest intensiivistajatest kasutati omadussõnadega ainult *enam-vähem* (4 korda), mis esines kahel korral adjektiiviga *okei* (34).

(32) @**täiesti jube** ma olen nii hirmus@ (530)

(33)esimesed kaks olid enam-vähem (et) ok- %naer% esimesed kaks nooti olid **enam-vähem o- okeid** (339)

3.4.2. Määrsõnadega esinenud intensiivistajad

Määrsõnu intensiivistati 732 korda, mis moodustab intensiivistajate kasutusest 20,2%. Kokku esines määrsõnade intensiivistajaid 39, millest vähemalt kümme korda esinenud on tabelis 3. Kõige sagedasemad määrsõnadega esinenud intensiivistajad on *nii* (276 korda) ja *väga* (103 korda). Adverbidega esinenud sagedaste laiendite seas ei ole intensiivistajat *täiega*, mis on sage näiteks adjektiivide ja verbide laiendina, mistõttu võib öelda, et määrsõnadele seda omaseks pidada ei saa. Intensiivsust vähendavad adverbid on siinses tabelis *suht*, *veits* ja *päris*. Omadussõnade tabelis (tabel 2) esines veel *natuke*, mille kasutussagedus määrsõnadega jääb alla kümne.

Tabel 3. Määrsõnu laiendavad intensiivistajad kahaneva esinemissageduse järgi

Koht	Intensiivistaja	Sagedus	Sagedasemad intensiivistatud määrsõnad (esinemiskorrad)
1.	<i>nii</i>	276	<i>palju</i> (148), <i>hästi</i> (15), <i>kaua</i> (11)
2.	<i>väga</i>	103	<i>palju</i> (44), <i>hästi</i> (18)
3.	<i>suht</i>	72	<i>palju</i> (12), <i>hästi</i> (5)
4.	<i>hästi</i>	56	<i>palju</i> (27), <i>pikalt</i> (5)
5.	<i>liiga</i>	40	<i>palju</i> (21), <i>vara</i> (5)
6.-7.	<i>päris</i>	22	<i>palju</i> (11), <i>hästi</i> (4)
6.-7.	<i>üli-</i>	22	<i>hästi</i> (3), <i>kaua</i> (3), <i>kiiresti</i> (3), <i>palju</i> (3)
8.	<i>veits</i>	21	<i>rohkem</i> (3), <i>hiljem</i> (2), <i>palju</i> (2), <i>parem</i> (2)
9.	<i>täiesti</i>	20	<i>lõdvalt</i> (2), <i>üksi</i> (2)
10.	<i>jumala</i>	15	<i>savi</i> (4), <i>hästi</i> (2), <i>perses</i> (2)
11.	<i>palju</i>	10	<i>rohkem</i> (5), <i>paremini</i> (2)

Määrsõnadega esinevad intensiivistajad paigutusid 725 juhul nende ette (34), moodustades 99,5% protsenti kasutusest. Vaid seitse korda esines laiend peasõna järel (35), viiel korral neist suulises kõnes ja kahel korral kirjalikus vestluses. Kõige sagedamini intensiivistatav määrsõna on *palju* (289 korda), mis moodustab 39,4% adverbis intensiivistamisjuhtudest. Sellega esinevad tihti *nii* (148 korda), *väga* (44 korda) ja *hästi* (27 korda). Ülejäänud korduvalt esinenud sõnad jäävad sageduselt *paljule* tugevalt alla, nt *hästi* (55 korda), *kaua* (29 korda), *vähe* (21 korda), *kiiresti* (20 korda). Esimese kolme intensiivistajaga laiendatakse sarnaseid sõnu, vaid *kaua* esineb sagedasti ainult *niiga*. Peale *hästit* on kasutus varieeruvam.

(34) **Nii palju** mind kotibki su arvamua (840)

(35) aa (...) pirmi meil on **harva suht** (340)

Sarnaselt omadussõnadele, esineb ka määrsõnade intensiivistajate hulgas *palju*, mis laiendab võrdlusastmes sõnu (23 korda). Määrsõnadega esineb see märgatavalt harvemini kui omadussõnadega (10 korda), moodustades intensiivistaja *palju* kasutusest 17,9%. Sagedasim *palju* adverbist paariline on *rohkem* (36), mis on keskvõrre sõnast *palju*, seega on olemas sama tendents, mis omadussõnade puhul ilmnes: kõige sagedamini intensiivistatud sõna on ka keskvõrdes kõige tihedamini intensiivistatud. Teisi sõnu, mis võrdlusastmes määrsõna

võivad laiendada, on vähem kui omadussõnadel: *veits* (8 korda) (37), *natuke* (3 korda), *veidi* (1 kord), *väga* (1 kord), kusjuures *väga* ei oma sellises kontekstis intensiivistavat funktsiooni, vaid pigem pehmendavat. See jätab näites (38) võimaluse, et mõned inimesed veel tulevad, aga mitte eriti palju. Ilma intensiivistajata variant teeb uskumuse, et rohkem inimesi ei tule, lõplikumaks. Samas esines see vaid ühe korra, mistõttu ei saa öelda, kas *väga* kasutatakse sarnases ümbruses alati sellises funktsioonis.

(36) siis on see et neil võib olla lihtsalt on mingi tavaline haigus (...) nad võivad ikkagi kontrollida aga nagu see hoiab tegelt seda paanikat **palju rohkem** all õ (631)

(37) ma arvasin et ta oskab **veits paremini** laulda (954)

(38) no ma arvan ne- (.) need kes Kassisabas elavad ma ei usu et **väga rohkem** tuleb (180)

Peale omadussõnade on ka määrsõnade intensiivistamisel 8 sellist juhtumit, kus intensiivistatakse korrelaati, mis viitab (enamasti lauselisele) laiendile. Intensiivistajaga esinenud korrelaadid on *niimoodi* (6 korda) ja *niiviisi* (2 korda). Need esinevad kas *et*-lausetega (39) või ilma korrelaadi sisu avava osata, mis on kontekstis arusaadav (40). Näites (40) võib *niimoodi* sisu olla arusaadavaks tehtud ekstralingvistlike vahenditega.

(39) mul on **suht niiviisi** et (...) @Antsla piirkonnast on lihtsalt a nou gou (*a no go*) vaata@ (365)

(40) @ja siis järsku mingi Kristjan tuleb sinna (mingi) %naer% **hull** mingi **niimoodi** ja@ (355)

Täielikkust väljendavad intensiivistajad laiendasid määrsõnu 43 korral, mis moodustab nende kasutusest 17%. Kõige sagedasem on *täiesti* (20 korda), mis on sagedasim ka omadussõnade juures. See laiendab korduvalt samu sõnu vähe ehk kahel korral intensiivistab sõnu *lõdvalt* ja *üksi* (41), kuid esineb teiste adverbidega vaid korra. Kõige rohkem kordub täielikkust väljendavat intensiivistajat sisaldavate fraaside hulgast *jumala savi*, mis esineb

neljal korral (42). Mittetäielikkust väljendavatest intensiivistajatest esines ainult *peaaegu* (2 korda) (43).

(41) **täiesti üks** (...) ma ses (.) nurgas (377)

(42) ja siis ma mõtlesingi et kui ma nüüd nagu lähen vaata nendega (...) siis mul on **jumala savi** (355)

(43) ta on alati siinpool **peaaegu alati** (341)

3.4.3. Verbidega esinenud intensiivistajad

Verbe intensiivistati 560 korral, mis moodustab 15,5% intensiivistamisjuhtudest. Nendega esineb kõige sagedamini *väga* (178 korda), mis erineb omadussõnade (tabel 2) ja määrsõnade (tabel 3) tulemustest, kus sagedasim laiend on *nii*. Verbide intensiivistamist iseloomustavas tabelis (tabel 4) on see alles kolmandal kohal (esinenud 50 korda), sellest sagedasem on *täiega* (73 korda), mis paigutub omadussõnade tabelis kuuendale kohale ja esineb määrsõnade juures alla kümne korra. Viiendal ja kuuendal kohal hakkavad silma *räigelt* ja *eriti*, mida kasutataksegi peamiselt verbidega, moodustades nende kasutusest vastavalt 63,2% ja 58,8%. Eripärane on ka taset vähendavate intensiivistajate paigutus tabelis, sest nii omadus- kui ka määrsõnade juures on sagedasim *suht*, kuid verbidega esineb enim *veidi* ja *suht* kasutus on poole võrra väiksem. Lisaks neile on vähendava funktsiooniga *natuke*.

Tabel 4. Verbe laiendavad intensiivistajad kahaneva esinemissageduse järgi

Koht	Intensiivistaja	Sagedus	Sagedasemad intensiivistatud verbid (esinemiskorrad)
1.	<i>väga</i>	178	<i>tahtma</i> (38), <i>olema</i> (18), <i>meeldima</i> (13)
2.	<i>täiega</i>	73	<i>tahtma</i> (23), <i>meeldima</i> (5)
3.	<i>nii</i>	50	<i>kartma</i> (4), <i>loomata</i> (4), <i>meeldima</i> (4), <i>kahju olema</i> (4), <i>närvi ajama</i> (4)
4.	<i>veits</i>	46	<i>kartma</i> (4), <i>vaatama</i> (2), <i>mõtlemata</i> (2), <i>olema</i> (2)
5.	<i>räigelt</i>	36	<i>tahtma</i> (17)
6.	<i>eriti</i>	30	<i>vahet olema</i> (3), <i>meeldima</i> (2), <i>teadma</i> (2), <i>tähele panema</i> (2)
7.	<i>suht</i>	22	<i>olema</i> (3), <i>ära unustama</i> (2)
8.	<i>natuke</i>	18	<i>olema</i> (4), <i>häirima</i> (2)
9.	<i>täiesti</i>	15	<i>olenema</i> (2)
10.	<i>täitsa</i>	14	<i>ette kujutama</i> (2), <i>võima</i> (2)

Intensiivistaja paigutus peasõna suhtes on verbide juures kõige varieeruvam. Nagu ka omadussõnade ja määrsõnade puhul esineb see kõige sagedamini peasõna ees (44), st laiend paiknes verbi ees 277 korral (49,5% verbi intensiivistamisjuhtudest). Samas esines intensiivistaja verbi järel 187 korral (33,4%) (45), 147 korral neist suulises kõnes, 40 korral kirjalikus vestluses. Lisaks esines intensiivistaja ühend- ja väljendverbide osade vahel 96 korral (17,2%) (46). Näited (45) ja (46) illustreerivad ka seda, et verbide puhul ei pea intensiivistaja tingimata otse peasõna kõrval olema, vaid nende vahele võib jääda mitu sõna.

(44) Ma **nii ootan** homset näen sind☺ (365)

(45) mulle **meeldib** see näomask **räigelt** (355)

(46) mingi: (...) nagu (...) hommikul on endal s- me **hindame** nagu **täiega** ennast ää **üle** selles mõttes (235)

Kõige rohkem intensiivistatakse verbi *tahtma* (31 korda), sagedasim sellega moodustuv fraas on *väga tahtma* (17 korda) (47). Sellele on kolmel korral liidetud veel *nii* (48), mis muudab tahtmise eriti tugevaks. *Tahtma* laiendiks ei saa aga pidada *täiega*, sest see esineb sagedamini teiste sõnadega, nt *kartma*, *lootma*. Sagedasemate intensiivistajate ühise joonena võib näha, et ühine intensiivistatav on ka *meeldima*, kuid ülejäanud verbid varieeruvad.

(47) ouki douki (okey dokey) kuigi t- ma **tahaks väga** teada kas tal on fain (*fine*) kõik (956)

(48) **tahaks nii väga** et (...) mul oleks (...) krediitkaart või midagi sest et ma **nii väga tahaks** asju tellida (365)

Verbide juures on paslik rääkida juhtumitest, kus enamasti intensiivistajana kasutatavad sõnad ei muuda peasõna kvaliteedi või määra astet, vaid toimivad eituse pehmedajatena. Eitatud verbiga esines intensiivistaja 156 korral, mis on 28% verbi intensiivistamisjuhtudest. Näites (49) on näha, et intensiivistaja asub eitatud verbiga lauses, kus eesmärk ei ole näidata, et kõnealune ei ole absoluutselt muutunud, vaid pigem väljendatakse, et ta võib olla natuke muutunud, kuid mitte drastiliselt või kõneleja hinnangul piisavalt. Peamiselt esinevad eitatud verbiga *väga* (112 korda) ja *eriti* (29 korda) (50). Kõige sagedamini eitatud ja

intensiivistajaga laiendatud verb on *olema* (20 korda) (51). Veel esinevad näiteks *saama* (9 korda), *tahtma* (8 korda) ja *viitsima* (7 korda) juures. Siiski ei ole iga eitavas lauses esinev intensiivistaja pehmendavas rollis (52).

(49) ta **ei ole muutunud väga** (355)

(50) mulle ka **eriti ei meeldi** (377)

(51) aga kuna mul **väga** snäkke ja värke **ei ole** (956)

(52) ma ei vaadanud seda ma ei (.) ma **absoluutselt ei viitsinud** vaadata (351)

Täielikkusastet väljendavad intensiivistajad laiendasid verbe 40 korral, moodustades täielikkusastme intensiivistajate kasutusest 16%. Kõige sagedamini esinesid *täiesti* (15 korda) (53) ja *täitsa* (14 korda) (54). Peamiselt esinevad need intensiivistajad erinevate verbidega, mis tähendab, et sama verbi laiendati maksimaalselt kaks korda. Sellised korduvad fraasid on *täiesti olenema* (53), *täitsa ette kujutama* (54) ja *täitsa võima*. Mittetäielikkust väljendavatest intensiivistajatest kasutati verbidega ainult *enam-vähem* (8 korda) (55).

(53) või nagu (...) jah see **oleneb** inimesest ka **täiesti** vaata et (166)

(54) ma ei ma **kujutan täitsa ette** milline see m- mis see maitseb see maitseb
ilmselt täitsa normaalselt aga praetud makaronid niisama (341)

(55) et siis sa vähemalt on nagu mingigi asi mille järgi sa nagu **enam-vähem tead**
kus su seda mingi püramiidi panna (735)

3.4.4. Nimisõnade ja asesõnadega esinenud intensiivistajad

Nimisõnu intensiivistati 150 korda, mis moodustab intensiivistajate kasutusest 4,1%. Intensiivistajaid on kokku 36 ja tabelist 5 on näha, et vaid väheste esinemissagedus jääb üle kümne. Kõige sagedasem intensiivistaja, nagu ka omadussõna ja määrsõna puhul, on *nii*. Ka intensiivsusastet vähendavad *veits* ja *päris* esines teiste sõnaliikidega, kuid ingliskeelne täielikkusastet väljendav intensiivistaja *full* 'täielik' tuleb ainult siin sagedase vormina esile. *Full*'i kasutusest moodustabki 83,3% nimisõna laiendamise.

Tabel 5. Nimisõnu laiendavad intensiivistajad kahaneva esinemissageduse järgi

Koht	Intensiivistaja	Sagedus	Sagedasemad intensiivistatud nimisõnad (esinemiskorrad)
1.	<i>nii</i>	21	<i>vibe</i> (2)
2.	<i>full</i>	15	<i>arvutus, ehitus, kallamistehnika</i>
3.	<i>veits</i>	12	<i>stalker</i> (2)
4.-7.	<i>räme</i>	8	<i>draama</i> (4)
4.-7.	<i>suht</i>	8	<i>kartul, kohustus, moevärk</i>
4.-7.	<i>täiega</i>	8	<i>maavibe, mähis, tiinekas</i>
4.-7.	<i>ilge</i>	8	<i>draama</i> (3)
8.	<i>räige</i>	7	<i>platvorm, praks, rämmar</i>
9.-11.	<i>hull</i>	6	<i>aerutaja, fänn, banger</i>
9.-11.	<i>natuke</i>	6	<i>hulluke, tüütus, hipster</i>
9.-11.	<i>päris</i>	6	<i>vibe</i> (4)
12.	<i>väga</i>	5	<i>maakas, psühhopaat, speed</i>

Nimisõnade puhul asub siinses materjalis intensiivistaja 149 juhul peasõna ees, vaid üks kord suulises kõnes järel (56). Kuna nimisõnad on avatud sõnaliik ja nende valik sõltub teemast ning teemasid oli noorte vestlustes palju, siis on selliseid nimisõnu, mis oleks vestlustes korduvalt esinenud, võrdlemisi vähe. Esile võib tuua ingliskeelse sõna *vibe* (10 korda), millel ei ole igas olukorras sobivat eestikeelset vastet, kuid mis võiks umbkaudselt tähendada 'hõngu, õhkkonda, mõnusat olekut', kuid vasted võivad oleneda kontekstist (57). Vaste puudumise või inglise keele eelistamise tõttu võiks *vibe*'i sagedasena esiletulek põhjendatud olla, sest vastasel juhul saaksid seda ilmselt asendada mitu sõna. Kõige sagedamini intensiivistasid seda *päris* (4 korda) ja *nii* (2 korda). Peale *vibe*'i tõuseb intensiivistajaga laiendatud nimisõnadest esile *draama*, mis esines ainult koos sõnadega *räme* (4 korda) ja *ilge* (3 korda) (58).

(56) hästi e nagu selline **Skandinaavia se- värv hästi** (736)

(57) **täiega maavibe** nüüd ää (631)

(58) ja siis ta mingi viis sind mingi kuskile kappide taha ja mingi **ilge draama** oli selle pärast (758)

Nimisõnadega esinevate intensiivistamisjuhtumite puhul on huvitavad näited, kus intensiivistaja on adjektiiv, mis esmapilgul mõjub tavalise täiendina, kuid sisulise vastuolu tõttu tekib üllatuslik kooslus, milles adjektiiv täidab intensiivistaja funktsiooni. Ootamatuid kooslusi on peetud tugevamateks taseme või määra astme suurendajateks kui levinud intensiivistajaid (Partington 1993: 188), seega kasutatakse neid siis, kui tahetakse väljendada eriti suurt intensiivsust ja emotsionaalsust. Näites (59) on selline intensiivistav vastuolu nähtav, sest printsessikleiti, mis peaks olema midagi ilusat, on iseloomustatud omadussõnaga *räme*. Sisuline vastuolulisus tekitab kujutluse hoopis väga uhkest kleidist. Sarnane nähtus on näites (60), kus peonimest nimetatakse rämedaks ilmselt seetõttu, et ta on sage peolkäija, mitte sellepärast, et ta näiteks oma käitumiselt räme oleks. Samuti ei ole kõneleja räme nohik, vaid suur nohik. Peale *rämeda* kasutati veel sõnu *ilge* ja *räige*. Siiski, nagu ka tablist 5 näha, ei ole see kõige sagedasem viis nimisõnade intensiivistamiseks. Lisaks ei pea adjektiivi ja nimisõna kooslus alati üllatav olema, et intensiivsust suurendada. Näites (58) on *draama* selles kontekstis hinnanguline sõna ja *ilge* suurendab selle hinnangu intensiivsust.

(59) siis mul oli mingi **ilge printsessikleit** seljas (on ju) (roheline) kleit oli (758)

(60) ta alguses vaatas mind sotsiaalmeedias ta mõtles et ma olen **räme peonimene** tuli välja et ma olin **räme nohik** (631)

Täielikkust väljendavaid intensiivistajaid esines nimisõnadega 30 korda, moodustades nende intensiivistajate kasutustest 12% (61). Kõige sagedam neist on ingliskeelne intensiivistaja *full* (15 korda) (62), mis vaste 'täielik' tõttu nimisõnade intensiivistamise konteksti paistab sobivat. Inglise keel esineb ka ainsas korduvas fraasis *jumala vibe* (2 korda) (63), kuid enamasti on intensiivistatavad sõnad siiski eestikeelsed. Mittetäielikkust väljendavad intensiivistajaid nimisõnadega ei kasutatud.

(61) kaos (.) see oli **täielik kaos** (351)

(62) tegi nagu **full plaane** kuidas õ (.) tõstab ennast ära sealt toast aga no meil ei ole nii palju tube (540)

(63) kuule aga see on **jumala vaib** (*vibe*) ju (377)

Nimisõnade intensiivistamine on võrreldes omadussõnade, määrsõnade ja verbidega harv nähtus, kuid sellest veel harvem on asesõnade intensiivistajaga laiendamine (vt joonis 1). Seda tehti 35 korral, mis moodustab intensiivistajate kasutusest 1%. Kokku on asesõnade intensiivistamiseks kasutatud 10 sõna. Omadus-, määr- ja nimisõnadega kõige sagedamini esinenud *nii* on tabelis 6 teisel kohal. Vaid ühe esinemiskorra võrra sagedam on keskmist intensiivsust väljendav *suht*, mis jäi eelmistes tabelites kolmandale või madalamale kohale. See on silmapaistev, sest kõikide teiste sõnaliikide juures on esimesel kohal suurt intensiivsust väljendav intensiivistaja.

Tabel 6. Asesõnu laiendavad intensiivistajad kahaneva esinemissageduse järgi

Koht	Intensiivistaja	Sagedus	Sagedasemad intensiivistatud asesõnad (esinemiskorrad)
1.	<i>suht</i>	9	<i>kõik</i> (4), <i>paljud</i> (4)
2.	<i>nii</i>	8	<i>mina</i> (4), <i>paljud</i> (4)
3.-4.	<i>absoluutselt</i>	4	<i>kõik</i> (2)
3.-4.	<i>päris</i>	4	<i>kõik</i> (4)
5.	<i>väga</i>	3	<i>paljud</i> (2)
6.-7.	<i>enam-vähem</i>	2	<i>kõik</i> , <i>see</i>
6.-7.	<i>täiega</i>	2	<i>paljud</i> , <i>see</i>
8.-10.	<i>hästi</i>	1	<i>paljud</i>
8.-10.	<i>liiga</i>	1	<i>paljud</i>
8.-10.	<i>sitaks</i>	1	<i>paljud</i>

Asesõnu laiendavad intensiivistajad paigutuvad 34 korral intensiivistatava sõna ette, ühel juhul suulises kõnes järele (64). Kõige sagedasemad asesõnade intensiivistajad on *suht* (9 korda) ja *nii* (8 korda). *Suht* kasutatakse peamiselt sõnadega *kõik* (4 korda) ja *paljud* (4 korda), mis toimivad kvantorina, seega on nende intensiivistamine ilmselt loomulikum kui teiste asesõnade puhul. Ühel juhul intensiivistati korrelaati *see*. *Suht* sageda kasutuse puhul ilmneb soov laiendatavat sõna ebamäärasemaks ja hulgalt väiksemaks muuta. Näites (65) on näha, kuidas *suht* võtab *kõigilt* ära tervet hulka hõlmava omaduse ja annab märku, et tegelikult ei küsitud kõigilt või vähemalt ei ole kõneleja selles kindel. Sama funktsioon on ka

teistel laiendiga *suht* esinenud juhtudel. Intensiivistaja *nii* toimib aga sõnaga *paljud* vastupidiselt ehk näiliselt suurendab hulka (66).

(64) 138: **kõike** (...) ta **päris** ei mäleta aga midagi ikka

(65) Siis ta küsis **suht kõigilt** et kas teil trennid käivad prg (735)

(66) appi **nii paljud** teevad ta ripsmete üle nalja (736)

Kuna asesõnade rühm on suletud sõnaklass, mis ei ole kuigi mahukas, siis intensiivistati ainult viit sõna, kõige sagedamini *paljud* (66) ja *kõik* (65), aga peale nende esinesid fraasides veel *mina* (67), *see* ja *igaiüks*. Tulemuste põhjal on selge, et sagedasti esinenud intensiivistaja *nii* ei saa laiendada sõna *kõik*, kuid teeb seda sageli *paljud* juures (4 korda). *Paljud* ja *kõik* laiendamine võiks olla ootuspärane, kuid intensiivistajaga *nii* esinenud asesõna *mina* on erandlik. Näites (67) võib näha, et sellises lausekonstruktsioonis ei intensiivistata isikut *mina*, vaid omadust *minulik*. Täpselt samamoodi on kasutatud *nii mina* kombinatsiooni ülejäänud neljal kasutuskorral, kusjuures *nii* on ainuke sõna, millega *mina* sellises tähenduses laiendatakse.

(67) @jaa see on **nii mina**@ (377)

Täielikkusastme intensiivistajad laiendasid asesõnu 4 korral, mis on 1,2% täielikkust väljendavate intensiivistajate kasutusest. Kõigil neljal korral oli tegu fraasiga *absoluutselt kõik*. Kuigi *kõik* on juba tervet hulka hõlmav, siis on näites (68) näha, et *absoluutselt* abil on võimalik kinnitada, et mitte ükski õpetaja ei jää kõrvale. Mittetäielikkust väljendavatest intensiivistajatest kasutati *enam-vähem* (2 korda) (69).

(68) meil kõik **absoluutselt kõik** õpetajad sekretär adminn kõik (nagu kõik õppisid korraga) (538)

(69) mm (...) transkribeerimine ongi **enam-vähem see** (142)

3.4.5. Intensiivistajatega esinenud intensiivistajad

Üks intensiivistaja laiendas teist 57 korral, mis on 1,6% intensiivistamisjuhtudest. Neist 45 korral esineb teise intensiivistajaga *nii*, väikese sagedusega esinevad astet vähendavad *natuke* (3 korda) ja *veits* (3 korda) ning võrdlusastmetega esinev *palju* (2 korda). Ülejäänud neli intensiivistajat asuvad teise ees vaid korra.

Tabel 7. Intensiivistajaid laiendavad intensiivistajad kahaneva esinemissageduse järgi

Koht	Intensiivistaja	Sagedus	Sagedasemad intensiivistatud intensiivistajad (esinemiskorrad)
1.	<i>nii</i>	45	<i>väga</i> (23), <i>palju</i> (10), <i>fucking</i> (7)
2.-3.	<i>natuke</i>	3	<i>liiga</i> (3)
2.-3.	<i>veits</i>	3	<i>liiga</i> (3)
4.	<i>palju</i>	2	<i>fucking</i> (2)
5.-8.	<i>üli-</i>	1	<i>palju</i>
5.-8.	<i>drastiliselt</i>	1	<i>kohutavalt</i>
5.-8.	<i>hästi</i>	1	<i>natukene</i>
5.-8.	<i>täiesti</i>	1	<i>fucking</i>

Peamiselt kasutatakse mitut intensiivistajat verbide (26 korda, 45,6% mitme intensiivistaja kasutusest) ja omadussõnade (26 korda, 45,6%) juures, vaid 5 korral määrsõnadega (8,8%). Kõige rohkem esineb intensiivistajate paari *nii väga* (23 korda), millega laiendatakse verbe (70). Lisaks esineb *nii* sageli võrdlusastet laiendava intensiivistajaga *palju* (10 korda) (71) ja ingliskeelse sõnaga *fucking* (10 korda). Mitme intensiivistaja kasutamisel suurendab üks teist ja tulemus on väga suur intensiivsuste, samuti nagu intensiivistajate kordamise ja nendes venitamise imiteerimisel. Vastupidine eesmärk on intensiivsustaset vähendavatel sõnadel *natuke* (72) ja *veits*. Nendega võetakse sõnaga *liiga* väljendatavat ülemäärasust väikese koguse võrra ära.

(70) **tahaks nii väga** reisile praegu (663)

(71) mul läks **nii palju kauem** aega millegipärast kuidagi (538)

(72) no ma ma ma ma äktšuali (*actually*) ei suudaks mulle meeldib **natuke liiga palju** liha (süüa) (433)

3.4.6. Arvsõnadega esinenud intensiivistajad

Arvsõnu intensiivistati neljal korral, mis moodustab intensiivistamisjuhtudest 0,1% ja on seega kõige harvemini intensiivistatav sõnaliik. Kõikidel juhtudel paigutus intensiivistaja laiendatava sõna ette. Intensiivistajaid esines kaks: *suhteliselt* ja *päris*, mille sagedus jagunes võrdselt. Laiendatavad sõnad olid põhiarvsõnad, nt *kaks* (73), järvarvsõna *esimene* ja asearvsõna *mitu* (74). Nendega koos esinedes väljendavad intensiivistajad ebamäärasust või umbkaudsust.

(73) ja tal on nagu **suht kaks** aastat aega (365)

(74) ma ei mäleta enam milline see oli sellepärast et neid on **päris mitu** tükki (735)

3.4.7. Probleemsed juhtumid

Tekstide märgendamisel tekkis probleem kolme sõnaga: *reaalselt*, *tõesti* ja *actually* 'tegelikult'. Ühest küljest saab need liigitada episteemilisteks partikliteks, mis on tähenduselt abstraktsed, kuid mille funktsioon on väljendada suhtumist ja tõeväärtushinnangut. Siiski ei muuda nende esinemine või puudumine lause mõtet. (Valdmets, Habicht 2013: 205–106) Näidetes (75–77) võib samuti näha, et eemaldades *reaalselt*, *tõesti* ja *actually*, ei muutuks laused sisuliselt: *kõik* tähendaks ikka tervet kogumit (75), kogemus oleks endiselt lahe (76) ja tahe jaapani luule ajalugu uurida jääb püsima (77).

(75) ja need olid **reaalselt kõik** olid neliteist ja nooremad (735)

(76) nagu nüüd mul sai see kaks aastat läbi aga see oli **tõesti lahe** (166)

(77) kui sulle endale see meeldib, mul väga vahet pole, mis teema me luulest uurimiseks võtame, niiet olen kõigele avatud, aga haiku ja jaapani teema edasi uurimine oleks **päris lahe**, sest selle ajalugu ma **actually tahaks** uurida:D (330)

Samas on neid partikleid võimalik tõlgendada intensiivistajatena. Siinsete näidete puhul oleksid need sõnad suurendava mõjuga ja vasted sageli esinevatest intensiivistajatest võiksid olla järgmised: *reaalselt kõik* > *absoluutselt kõik*, *tõesti lahe* > *nii lahe*, *actually tahaks* > *väga tahaks*. Sellist kaalutlust toetab ka tõsiasi, et *reaalselt*, *tõesti* ja *actually* on oma sisult tõe või tegelikkusega seotud. Sarnase deleksikaliseerumisjuhtumi leiab inglise keelest:

nimelt on sage intensiivistaja *very* algselt tähendanud 'tõde' või 'päris', kuid deleksikaliseerumise jooksul on see kaotanud oma tõega seotud tähenduse ja saanud intensiivistajaks 'väga' (Ito, Tagliamonte 2003: 261). Seepärast on põhjust arvata, et esitatud probleemsed sõnad võivad samuti deleksikaliseerumisprotsessi alguses olla ning toimida intensiivistajatenä. Kuna piirid on praegu veel hägusad, jäid kõnealused kolm sõna analüüsist välja, kuid need vääriskid edasist uurimist.

3.5. Suurendavate ja vähendavate intensiivistajate võrdlus

„Eesti keele süntaksis“ (Erelt 2017: 408) on intensiivistajad jaotatud kolme astme vahel (suur, keskmine ja väike intensiivsus), kuid kuna piire on kohati raske tajuda, sest keskmist ja väikest intensiivsust võib olla keeruline eristada, kasutan Quirk jt (1985) kahest jaotust: määra või taset suurendavad (78) ja vähendavad intensiivistajad (79).

(78) õues on **sitaks soe** (631)

(79) e see oli (.) **üpris eepiline** (142)

Noortekeeles esinenud intensiivistajatest 66 on intensiivsust suurendavad (k.a täielikkust väljendavad intensiivistajad), mis moodustab intensiivistajatest 84%. Määra või taset vähendavaid intensiivistajaid (k.a mittetäielikkust väljendavad intensiivistajad) on kokku 13, mis moodustab siinses materjalis esinenud intensiivistajatest 16%. Vähendavateks on loetud järgmised sõnad: *suht, suhteliselt, veits, veidi, päris, natuke, kind of, üpris, vähe, üsna, tsipa, enam-vähem, peaaegu*. Seega saab öelda, et peamiselt kasutatakse intensiivistajaid mingi omaduse, seisundi, tegevuse jne suurendamiseks või tugevdamiseks, harvem vähendamiseks.

Selline tulemus on saadud ka näiteks saksa keeles (Stratton 2020), kus suurendavad intensiivistajad moodustasid ainekust 67% ja vähendavad 33%. Strattoni tulemuste puhul tuleb aga tähelepanu pöörata sellele, et suurendavate ja vähendavate intensiivistajate võrdlusel ei ole ta informante veel vanuseliselt eristanud, seega ilmneb, et üldine tendents ongi kasutada pigem suurendavaid intensiivistajaid.

Samas ei ole siin esitatud liigendus ammendav, sest näiteks *eriti* ja *väga* võivad olla nii suurendava (80, 81) kui ka vähendava funktsiooniga (82, 83). Vähendav funktsioon ilmneb eitavates lausetes, kus intensiivistaja väljendab ebamäärasust, ligikaudsust või ettevaatlikkust, et eitus ei mõjuks absoluutsena. Need sarnanevad ettevaatus- ja ligikaudsuspartiklitega, mida kasutatakse vastavalt selleks, et enda seost öelduga lõdvendada või esitada mingit umbkaudset infot. Lisaks saab nende abil partneri silmis ebameeldivat infot pehmendada. (Hennoste jt 2022: 8)

(80) @**eriti romantiline deit** mingi sööd mingi %naer% nägu on mingi burksi täis@ (355)

(81) sa võid proovida aga lihtsalt **see on väga raske** (180)

(82) ma ei (.) ma ei tea **see ei (.) lähe kunagi eriti kõrgele** nii et ma ei usu et liiga suur (351)

(83) ma ma ma ma **ma ei tahaks vist minna sinna väga** sest et vaata (956)

Samuti on ühest liigitust keeruline pakkuda sõnadele *piisavalt* (84) ja *küllalt* (85). Need jäävad abstraktsel intensiivsuskaalal keskpunkti, millest ühel pool on omadust palju ja teisel vähe, kuid keskpunktis on väärtus neutraalne. Nende sõnadega saab vaid väita, et omadus on olemas. Siinse töö kaheses liigituses on need loetud suurendavate intensiivistajate hulka.

(84) ma olen sind ka kindlalt näind aga need unenäod pole veel **piisavalt veidraks** läinud et ma neid mäletaks (631)

(85) tegelikult aitab (...) elus rämedalt ka- (...) aitab elus rämedalt kaasa see kui sul on **küllalt** nagu **paks** nahk (631)

Kokkuvõte

Intensiivistajad on keeleüksused, mis uuenevad pidevalt, sest kogu aeg vajatakse tugevama mõjuga sõnu. Dünaamilisuse tõttu on nende näitel hea keelemuutust ja varieerumist uurida. Selleks andsin bakalaureusetöös teismeliste keele korpuse põhjal ülevaate, kuidas kasutavad eesti keeles intensiivistajaid 14–18-aastased noored. Vanusepõhine valim tulenes sellest, et intensiivistajate kasutus erineb vanuseti ja noortekeeles esineb neid kõige sagedamini. Vaatlesin töös, millised on intensiivistusvahendid ja milliste sõnadega neid kasutatakse.

Noortekeeles esines 79 intensiivistajat, mida kasutati kokku 3617 korral. Nende hulka kuuluvad määrsõnad, prefiksoidid, omadussõnad, nimisõnade eri käänetes vormid, intensiivistavad konstruktsioonid, mille liige on *kui*, ja täielikkusastet väljendavad sõnad. Kõige arvukama intensiivistajate rühma moodustavad määrsõnad (58,2% intensiivistajatest), kõige väiksema *kui*-konstruktsioonid (1,3%). Peale eestikeelsete intensiivistajate kasutasid noored ka kaheksat ingliskeelset, neist sagedasim *full*, mis esines 18 korda. Selleks et intensiivistajate mõju suurendada, korrati sama intensiivistajat (reduplikatsioon), liideti mitu erinevat üksteisele ning kirjalikes materjalides imiteeriti neis häälikute pikkuse venitamist tähtede mitmekordistamise abil. Üldiselt kõige sagedasemateks intensiivistajateks osutusid *nii* (30,3% intensiivistamisjuhtudest), *väga* (17,5%) ja *suht* (7,7%), kuid vastavalt sellele, millisest sõnaliigist sõna laiendatakse, varieerub see, millised on enim kasutatud intensiivistajad. Nimetatud kolm sarnanevad inglise ja saksa keeles kõige sagedasemate intensiivistajate koosseisule.

Intensiivistatavate sõnadena esines kõige rohkem omadussõnu (57% intensiivistamisjuhtudest). Võrdlemisi suurel määral laiendati ka määrsõnu (20%) ja verbe (15%) ning kõige vähem nimi- (4%), ase- (1%) ja arvsõnu (0,1%). Teise intensiivistajaga

esinesid need 2% intensiivistamisjuhtudest. Enamasti asuvad intensiivistajad laiendatava sõna ees, taga esinevad need enim verbide juures (33,3% verbi intensiivistamisjuhtudest). Verbidega esinemine on intensiivistaja paiknemise poolest eriline ka sellepärast, et see võib jääda ühend- ja väljendverbide osade vahele (17,2% verbi intensiivistamisjuhtudest). Eripärane kasutusviis ilmnes elliptilistes vastustes, kus intensiivistaja esineb üksi (1% intensiivistamisjuhtudest). Need olukorrad ei tekita siiski kõnelejatele arusaamisel probleeme, sest intensiivistatav sõna sisaldub elliptilisele vastusele eelnevas voores.

Intensiivistajaid kasutatakse enamasti selleks, et laiendatava sõna määra või kvaliteedi astet suurendada (84% intensiivistajatest), harvem selle vähendamiseks (16%). Lisaks intensiivistajate põhifunktsioonile, mis on muuta intensiivistatava sõna kohta abstraktsel intensiivsuskalal, ilmnes, et neid kasutatakse veel info umbmäärastamiseks ja eitavate lausete pehmendamiseks. Seepärast ei saa kõiki intensiivistajaid rangelt näiteks suurendavateks ja vähendavateks jagada, nende täpsem kasutuseesmärk selgub kontekstis.

Kuivõrd varem ei ole eesti keeles intensiivistajaid nii süsteemselt uuritud, on raske öelda, kas ka eesti noored kasutavad neid märgatavalt enam kui muud vanuserühmad. Seepärast on sinne töö kindlasti oluline, sest pakub võrdlusmaterjali edaspidisteks uurimusteks. Intensiivistajate kasutust võiks uurida teistes vanuserühmades, nii nooremate kui ka vanemate hulgas, et leida, kuidas kasutatakse intensiivistajaid eri eagruppides ja millised on erinevused võrreldes noortekeelega. Väärtuslikku infot pakuks ka mõne vanemat materjali sisaldava korpuse analüüs, et vastata võrdluses siinse tööga näiteks järgmistele küsimustele: millised intensiivistajad on varem olnud sagedased, kas need on püsinud samad või millega need asendatud on, millised intensiivistajad on lisandunud ja millised kadunud. Kasutust võiks uurida veel soo põhjal, et selgitada välja, kas eesti keeles on intensiivistamine omane naistele, meestele või esineb seda võrdselt. Peale kõneleja taustast tulenevate erinevuste võiksid huvitavaid tulemusi pakkuda uurimused selle kohta, kas ja kuidas intensiivistajate kasutus suulises ja kirjalikus informaaalses vestluses erineb.

Intensifiers in Estonian teenagers' language. Summary

Intensifiers are used to amplify or reduce the intensified word's amount or quality on an abstract scale (Stoffel 1901: 1; Hennoste 2000: 1805–1806; Quirk jt 1985: 590–599). They change rapidly, because when an intensifier is used often, it loses its intensity and needs to be replaced with a new strong word (Stoffel 1901: 2). Since they are in a constantly moving cycle of renewal and recycling, intensifiers are a great phenomenon to study language change and variation. It has been proven that the usage of intensifiers varies with the language user's age and people aged around 15–34 have shown to be the most frequent users of intensifiers (e.g. Stratton 2020; Tagliamonte 2012, 2016), which is why this bachelor's thesis focuses on the language of Estonian 14–18 year-olds.

In this thesis I have given an overview of how intensifiers are used in Estonian teenagers' spoken and written language based on the Estonian corpus of teenagers' spoken and Internet language. Estonian intensifiers have been researched before in a form of intensifying prefixoids (Kotilainen 2006) and a brief overview of intensifiers has been given in an article comparing positively valued adjectives and adverbs in Estonian and Polish (Vainik, Brzozowska 2019), but a more in-depth analysis is yet to be written, which is the goal of this bachelor's thesis. In order to achieve this goal, four questions were proposed:

1. What kind of intensifiers are used in teenagers' language?
2. Which are the most frequent intensifiers used in Estonian teenagers' language?
3. What kind of words do intensifiers occur with?
4. What are intensifiers used for and why are they being used?

Estonian teenagers used intensifiers 3617 times. They used 79 different intensifiers in total, 8 of them were in English, the most frequent one being *full* (used 18 times). Intensifiers

include adverbs, prefixoids, adjectives, nouns in different cases, formulaic intensifiers including *kui* and words that show degree of completeness. The biggest group is adverbs (58,2% of intensifiers) and the smallest is formulaic intensifiers including *kui* (1,3%). Intensifiers are reduplicated and added to one another to give the intensified word an even bigger intensity and to make the phrase even more emotional. For the same effect some of the letters in an intensifier are multiplied in written language to imitate prolonging of words in spoken language. The most frequent intensifiers in teenagers' language are *nii* 'so' (30,3% of intensification), *väga* 'very' (17,5%) and *suht* 'quite, relatively' (7,7%), but frequent forms depend on the word class they are intensifying. The mentioned three words are similar to the most used intensifiers in English and German.

Intensifiers occur most frequently with adjectives (57% of intensification), but also with adverbs (20%) and verbs (15%), and least frequently with nouns (4%), pronouns (1%) and numerals (0,1%). The amount of time an intensifier occurred with another intensifier makes up 2% of intensification. Intensifiers usually appear in front of the intensified word, but there were some instances where the intensifier was used after the intensified word. This way of intensifying is used especially with verbs (33,3% of intensification of verbs), although it is more usual to use an intensifier in front of a verb. Intensifying verbs is special, because there is a third option for the placement of an intensifier: between the components of phrasal verbs (17,2% of intensification of verbs). Since intensifiers usually appear together with the intensified word, the use of elliptical responses, where an intensifier is used alone, is exceptional (1% of intensification). In such cases the intensified word is included in the turn which occurs before the elliptical response.

Intensifiers in teenagers' language are mostly used to amplify the intensified word's quality or amount (84% of intensifiers), less to scale it down (16%). They are also used to make statements vaguer and to soften negative verbs. For this reason, it is difficult to classify intensifiers, since the function of them can depend significantly on the context.

Intensifiers in Estonian have not been researched as systematically before, making it difficult to say if Estonian teenagers use intensifiers more frequently than people from other age groups. This bachelor's thesis is significant because it lays a great foundation for any future research looking further into this topic. Future work could include research into the use of intensifiers in other age groups to see how their language use compares to the teenagers'. It would also be valuable, if intensifiers would be researched based on an older corpus to compare the use of intensifiers before and now. Research on how the use of intensifiers differs according to the gender of speakers could also give interesting results. Lastly I would suggest conducting research into how intensifiers vary between spoken and written language.

Kirjandus

Bolinger, Dwight 1972. Degree Words. Berlin/Boston, Germany: De Gruyter, Inc.

Brinton, Laurel J. 1996. Pragmatic Markers in English: Grammaticalization and Discourse Functions. Berlin/Boston, Germany: De Gruyter, Inc.
<https://doi.org/10.1515/9783110907582>.

Drange jt = Drange, Eli-Marie Danbolt, Hasund, Ingrid Kristine, Stenström, Anna-Brita 2014. „Your mum!“ Teenagers’ swearing by mother in English, Spanish and Norwegian. – International Journal of Corpus Linguistics 19 (1), 29–59.
10.1075/ijcl.19.1.02dra.

Eckert, Penelope 2017. Age as a Sociolinguistic Variable. – The Handbook of Sociolinguistics. Toim. Florian Coulmas. Oxford, UK: Blackwell Publishing Ltd, 151–167.
<https://doi.org/10.1002/9781405166256.ch9>.

Eesti Keeleressursside Keskus. <https://keeleressursid.ee/et/keeleressursid/tekstikorpused>.
Vaadatud 28.05.2022.

Erelt, Mati 2017. Omadussõnafraas. – Eesti keele süntaks. Eesti keele varamu III. Toim Mati Erelt, Helle Metslang. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 405–415.

Hennoste jt = Hennoste, Tiit, Gerson Klumpp, Helle Metslang 2022. Diskursusemarkerid ja pragmaatika. – Keel ja Kirjandus 1–2, 3–18. <https://doi.org/10.54013/kk770a1>.

Hennoste, Tiit 2000. Sissejuhatus suulisesse eesti keelde IV. Suulise kõne erisõnavara. III. Partiklid. – Akadeemia 8, 1773–1806.

Holmes, Janet 2013. An introduction to sociolinguistics. Neljas trükk. London: Routledge.

Ito, Rika, Sali Tagliamonte 2003. Well Weird, Right Dodgy, Very Strange, Really Cool: Layering and Recycling in English Intensifiers. – *Language in Society* 32 (2), 257–279. 10.1017/S0047404503322055.

Juhend 1 = Suulise vestluse salvestamise juhend.

https://sisu.ut.ee/sites/default/files/teke/files/suulise_vestluse_salvestamise_juhend_01.pdf.

Vaadatud 31.05.2022.

Juhend 2 = Juhised tsättide salvestamiseks ja saatmiseks.

https://sisu.ut.ee/sites/default/files/teke/files/tsattide_saatmise_juhend.pdf. Vaadatud

31.05.2022.

Kasik, Reet 2015. Verbimoodustus. – *Sõnamoodustus*. Eesti keele varamu I. Toim Katrin Kern. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 108–144.

Kiik, Johanna 2021. Nelja uusklassikalise keelendi kohanemisest eesti keeles: Supermees jooksis hüperkiiresti megaraskel ultramaratonil. – *Keel ja Kirjandus* 64 (4), lk 301–317.

<https://doi.org/10.54013/kk760a2>.

Kotilainen, Jaana 2006. Adjektiivide intensiivsusprefiksoidide moodustamine ja kasutus eesti keeles. Bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikool.

Kotilainen, Jaana 2014. Intensiivsusprefiksoididest. Imearmetust parukarskeni. – *Oma Keel* 2, 13–20.

Labov, Teresa 1992. Social and Language Boundaries among Adolescents. – *American Speech* 67 (4), 339–366. <https://doi.org/10.2307/455845>.

Labov, William 1972. Sociolinguistic patterns. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Loog, Mai 1991. Esimene eesti slängi sõnaraamat. Tallinn.

Macaulay, Ronald 2006. Pure grammaticalization: The development of a teenage intensifier. – *Language Variation and Change* 18, 267–283. 10.1017/S0954394506060133.

Mandel jt = Mandel, Aive, Kristiina Praakli, Virve-Anneli Vihman, Kadri Koreinik 2022. Rahvateadusega noortekeelt kogumas. – Oma Keel 1, 16–21.

Metslang, Helle 2002. *-ki/-gi, ka* ja nende soome kaimud. – Lähivertailuja 12: soome–eesti kontrastiivseminar: 30.5.–1.6.2001, Kääriku. Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli toimetised 19. Toim. Reet Kasik. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 57–81.

Metsmägi jt = Metsmägi, Iris, Meeli Sedrik, Sven-Erik Soosaar 2012. Eesti etümoloogiasõnaraamat 2012. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Partington, Alan 1993. Corpus evidence of language change. – Text and Technology. In Honour of John Sinclair, 176–192. <https://doi.org/10.1075/z.64.12par>.

Peters, Hans 1994. Degree adverbs in Early Modern English. – Studies in Early Modern English. Toim. Dieter Kastovsky. Berlin: Walter de Gruyter, 269–288. <https://doi.org/10.1515/9783110879599.269>.

Pew Research Center 2012. Religiously Unaffiliated. <https://www.pewresearch.org/religion/2012/12/18/global-religious-landscape-unaffiliated/>. Vaadatud 29.05.2022.

Praakli, Kristiina (ilmumas). Sissevaade noortekeele uurimisse Eestis: üldist ja üksikasjalikku. – Keel ja Kirjandus.

Praakli jt = Praakli, Kristiina, Aive Mandel, Mari-Liis Korkus, Elisabeth Kaukonen, Triin Aasa, Annika Pant, Kristel Algvere, Getri Tomson, Helen Eriksoo, Marion Mägi, Liina Lindström (esitatud ilimumiseks). „Mis keeles ma räägin, *I don't know*“. Eesti sisuloojate inglise keele kasutusest Youtube'is. – Uurimusi laste ja noorte mitmekeelsusest. Philologia Estonica Tallinnensis. Toim. Anna Verschik.

Quirk jt = Quirk, Randolph, Sidney Greenbaum, Geoffrey Leech, Jan Svartvik 1985. A Comprehensive Grammar of the English Language. London, New York: Longman.

- Rääbis jt = Rääbis, Andriela, Tiit Hennoste, Andra Rumm, Kirsi Laanesoo 2019.** They are so stupid, so stupid. Emotional affect in Estonian school-related complaints. – *Journal of Pragmatics* 153, 20–33. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2019.02.016>.
- Sardabi, Narges, Akbar Afghari 2015.** Gender Differences in the Use of Intensifiers. – *Journal of Applied Linguistics and Language Research* 2 (7), 203–213.
- Stenström jt = Stenström, Anna-Brita, Andersen, Gisle, Hasund, Ingrid Kristine 2002.** Trends in Teenage Talk: Corpus compilation, analysis and findings. Philadelphia, Netherlands, THE: John Benjamins Publishing Company.
- Stoffel, Cornelis 1901.** Intensives and down-toners. A study in English adverbs. Heidelberg: C. Winter's Universitätsbuchhandlung.
- Stratton, James M. 2020.** Adjective Intensifiers in German. – *Journal of Germanic Linguistics* 32 (2), lk 183–215. [10.1017/S1470542719000163](https://doi.org/10.1017/S1470542719000163).
- Tagliamonte, Sali A. 2012.** Variationist Sociolinguistics. Change, observation, interpretation. Wiley-Blackwell.
- Tagliamonte, Sali A. 2016.** Teen talk: the language of adolescents. Cambridge: Cambridge University Press.
- Vainik, Ene, Dorota Brzozowska 2019.** The use of positively valued adjectives and adverbs in Polish and Estonian casual conversations. – *Journal of Pragmatics* 153, 20–33. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2019.02.001>.
- Valdmets, Annika, Külli Habicht 2013.** Episteemilistest modaalpartiklitest eesti kirjakeeles. – *Eesti ja soome-ugri keeleteaduse ajakiri* 4 (1), 205–222. <https://doi.org/10.12697/jeful.2013.4.1.12>.
- Veismann, Ann, Mati Erelt 2017.** Määrsõnafraas. – *Eesti keele süntaks. Eesti keele varamu III. Toim Mati Erelt, Helle Metslang*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 416–429.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Triin Aasa,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Intensiivistajad eesti noortekeeles“, mille juhendaja on Liina Lindström, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Triin Aasa

01.06.2022